І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЧЕРВНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 24, 1965 No. 118. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 23 червня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА СХВАЛИЛА 22 ЧЕРВНЯ ПРОЄКТ, ЩОБ НА ПАЧКАХ ІЗ ЦИГАРКАМИ БУЛА ПЕРЕСТОРОГА ПРО ШКІДЛИВІСТЬ КУРЕННЯ. Минулого тижня подібний проєкт прийняв Сенат, і тепер окрема конференція має узгіднити тексти обох законопроєктів, поки можна буде вислати до підпису Президента. В обидвох проєктах є така пересторрога: „Увага! Куреиня цигарок є ризиком для Вашого здоров'я". Але Палата Репрезентантів відкинула проєкт Федеральної Торговельної Комісії, щоб також при всіх реклямах про цигарки була перестора про те, що куреиня є шкідливим для здоров'я. Палата взагалі відкинула той пункт про перестрогу при реклямах цигарок, а Сенат відкинув те місце трохи лагідніше, і тепер конференція має узгіднити ці різниці.

АЙЗЕНГАВЕР Є ЗА ТЕ, ЩОБ УРЯД ЗДА РОБИВ ЩОСЬ В СПРАВІ КОНТРОЛІ НАРОДИН В СВІТІ І ЗДА. Колишній президент вислав листа до Сенатської Підкомісії Урядових Операцій, яку очолює сенатор демократ Ернест Грюнінг з Аляски, і яка веде переслухання в справі контролі народин. Преса підкреслює, що в цій справі є важним те, що Айзенгавер взагалі в цій вразливій справі зайняв становище та висловився за те, що уряд цієї країни мусить щось зробити, щоб можна було контролювати справу народин в світі та в ЗДА. Давніше Айзенгавер був проти того, щоб уряд вмішувався до цієї делікатної проблеми.

У ВІЦІ 63-ох РОКІВ НА УДАР СЕРЦЯ ПОМЕР У ГОЛЛИВУДІ СЛАВНИЙ КІНОВИЙ ПРОДУЦЕНТ ДЕЙВІД О. СЕЛЦНІК. Він продукував вартісні фільми, в яких виступали найкращі кінові зірки, і текст яких складали найліпші письменники, та при цьому не шкодував грошей на продукцію. Найславніший його фільм — це „Ган вид ди вінд"; інші фільми: „Дейвід Копперфілд", „Обід о год. 8-ій", „Подінок на сонці" та багато інших. Він допоміг до кінової кар'єри таким артистам: Кларк Гейбел, Інгрід Бергман, Джозеф Коттен, Грегорі Пек і своїй жінці — Дженіфер Джовнс. Залишив жінку і дочку Мері.

АВТОМОБІЛЬНА ПРОДУКЦІЯ ПРАЦЮЄ З РЕКОРДОВОЮ ШВИДКІСТЮ, пляночи випродукувати 8,800,000 возів моделю 1965. В попередньому тижні випродукувано 206,478 авт, в червні мають ще випродукувати 320,000 возів, в липні — 760,000, а в частині серпня — 215,000. Якщо ці пляни будуть здійснені, то продукція цьогорічного моделю винесе 8,800,000, майже на один мільйон більше, як в попередньому році, коли випродукували моделів 1964 року — 7,880,845 возів. Висока продукція авт свідчить про швидке збільшення економіки, бо автомобільна продукція потягає за собою продукцію сталі, гуми, склад та радіових апаратів.

В НЮ ЙОРКУ 30-го ЧЕРВНЯ ПОЯВИТЬСЯ ПЕРШЕ ЧИСЛО ЩОДЕННИКА „ДИ ЛЕТІН АМЕРІКАН ТАЙМС", який буде присвячений країнам Латинської Америки та інформуватиме про торговельні, фінансові, політичні й культурні новини у всіх 20-ох державах Латинської Америки. Щоденник виходитиме від понеділка до п'ятниці кожного тижня англійською мовою, бо він призначений головно для бизнесменів і політиків Північної Америки. Початковий тираж становитиме тільки 10,000, його розсилатимуть летунською поштою. Окреме число коштуватиме 25 центів. Його можна буде купити на деяких стендах в Ню Йорку.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН, НА ОСНОВІ ПОВНОВЛАСТЕЙ ВІД СЕНАТУ, ВИРІШИВ доставити Єгиптові залеглих харчів і тютюневих виробів на суму 37 мільйонів дол., як останню частину з 432-мільйонового товарового зобов'язання, що вигасає з днем 30 червня ц. р. ЗДА припинили були всяку допомогу Єгиптові після спалення там американської публічної бібліотеки. Уряд Єгипту обіцяв звернути всю шкоду за будинок і зміст бібліотеки, припинив допомогу конголійським партизанам та припинив пропаганду на адресу Ізраїлю.

ЯПОНІЯ І ПІВДЕННА КОРЕЯ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР про нав'язання дипломатичних взаємин та пов'язаних з ним 20 різних документів. Цей акт відбувся урочисто в будинку японського прем'єра, а підписали його японський міністер закордонних справ Етсабуро Шіїна і південно-корейський — Лі Донг Вон, як теж два урядовці, що вели довгі переговори. Японія визнала Південну Корею єдиним репрезентантом корейського народу, даватиме по 300 мільйонів дол. щорічної даровизни впродовж 10 років титулом воєнного відшкодування, дає 300-мільйоновий кредит і інші користі. Японія правила по колоніяльному в Кореї від 1910 року і тому там сильні протияпонські настрої, що й тепер виявились в демонстраціях протесту. В Сеулі арештовано 573 особи. Договір має ще підлягти ратифікаційній обома країнами.

КОМУНО-КИТАЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЧУ ЕН-ЛАЙ І ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НАССЕР ВИСЛОВИЛИСЯ за те, щоб перевести в заплянованому раніше термізі конференцію азійсько-африканських держав в Альжирі. Але сьмі, мабуть, туди на відкриття конференції 29 ц. м. не поїдуть. 13 африканських держав, членів Британської Коммонвелти, офіційно запропонували відкласти ту конференцію. У ній мали взяти участь кругло 50 азійсько-африканських лідерів.

В АЛЬЖИРІ АРЕШТОВАНО 200 СТУДЕНТІВ — подає французька преса. Західня преса твердить, що властиво в Альжирі нічого не змінилося: число політичних в'язнів більш-менш те саме, тільки раніше сиділи противники Бен Белли, а тепер сидять у в'язницях його звеличники. Альжирська дипломатія старається, щоб переконати найближчі сусіди визнали новий режим: Марокко і Тунісія.

СХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ЗАЯВИВ ГОТОВІСТЬ підписати договір важністю на цілий рік — про відвідини західних берлінців своїх кревних і приятелів у Східньому Берліні, але вимагає, щоб переговори в цій справі вів „уповноважений представник" західньо-німецького уряду. Східня Німеччина вживає всіх способів, щоб її трактували нарівні з Західньою.

В КОНГОЛІЙСЬКОМУ МІСТЕЧКУ НІОКІ СТАВСЯ БУНТ: бунтарі вбили всіх поліціянтів та заволоділи міськими будинками, 30 європейців схоронились в одній фабриці, забаринкувались там і відстрілювались. З столиці Леопольдвілю вислано туди літак, який остріляв бунтарів.

КОЛИШНІЙ ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СИНГМАН РІ ВАЖКО ЗАНЕДУЖАВ, 5 років тому він зрікся президентури внаслідку бурхливих студентських демонстрацій і виїхав з Кореї на Гаваї, до Гонолюлю. Він має тепер 90 років. Південно-корейський уряд скреслив його прізвище з „чорної листи" корейців, яким заборонений вступ до країни. Сингман Рі був колись прославлюваний, як національний герой, що боровся спершу проти японської та згодом комуністичної окупацій.

Президент Джансон обіцяє дальше зменшення податків

Вашингтон. — Президент Джансон 21го червня підписав закон про скасування або зменшення податків від продажу товарів і одночасно заявив, що його уряд думає про дальше зменшення прибуткових податків, головним чином для тих, які є найбільшими між платниками податків. Президент сказав: „Коли надійде нагода знову зменшувати податки, то ми сподіваємося, що дамо податкові полегші в першу чергу тим в нашому народі, які цього найбільше потребують — тим платникам податків, які тепер живуть в „ділі убозтва". Закон про скасування або зменшення податків від продажу не вирішує того, хто з цього мав би скористати: покупець чи продавець. Але уряд веде кампанію за те, щоб із зменшення чи скасування податків від продажу скористали покупці, бо це була ціль уряду, що захотіти людей до купівлі товарів та до пожвавлення руху в торгівлі, що мало б спричинити більшу продукцію та скріпити економіку й збільшити число затруднених. Рада Економічних Дорадників Президента, Департамент Скарбу, Статистичне Бюро при Департаменті Праці вивчають справу того, що станеться з податком від продажу: чи піде він у кишені продавців чи покупців.

Ювілей проф. Миколи Величківського відзначено конференцією НТШ в Ню Йорку

Ню Йорк. — Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА, Історично-Філософічна Секція й Економічна Комісія НТШ вшанували 20 червня ц. р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, 75-річчя з дня народження і 50річчя наукової, педагогічної, політичної і громадсько-суспільної праці проф. д-ра Миколи Величківського, дійсного члена НТШ, голови Економічної Комісії НТШ та кол. голови Української Національної Ради і кол. ректора Київського Політехнічного Інституту. При численній участі колег Ювілята та широго громадянства. — Наукову Конференцію відкрив професор д-р М. Стахів. З черги проф. д-р М. Чировський доповідав про наукову діяльність Ювілята, характеризуючи його діяльність та наукові праці, числом 112 праць, з ділянок економіки, топографії, статистики, сільського політики і ін. З нагоди цього ювілею надійшли численні привіти, що їх відчитав інж. Р. Кобринський. Привіти надіслали: Президент Головної Ради НТШ і голова НТШ в ЗДА, проф. д-р Р. Смаль Стоцький, директори окремих секцій НТШ, Архиєп. Палладій, Головна Управа Укр. Лікарського Товариства (д-р Б. Олесницький і д-р Л. Явдимук), Укр. Буковинська Громада (д-р І. Новосівський), Церква в Брукліні і редакція „Життя і Церкви" (о. протопресвітер Ткачук і В. Вронський), Університет Українознавства (проф. д-р К. Кисілевський) та багато інших. Усні привіти передали: проф Б. Мартос, ген. В. Глазков і В. Гайдук від Тов. Укр. Прав Молоді. З черги промовив сам Ювілят, згадуючи теплими словами покійних вже колег-науковців та дякуючи за влаштування цього ювілею. В слові до молоді ювілят апелював поповнювати ряди науковців та в цей спосіб причинитися до дальшого розвою української вільної науки. На завершення проф. д-р М. Стахів говорив про життєвий шлях Ювілята, його педагогічну діяльність в с. г. Інститутах в Кам'янці Под., Житомирі й ін., в Київському Політехнічному Інституті, якого він був ректором та вкінці у Високій Економ. Школі в Мюнхені. По Конференції відбулося прийняття для учасників Конференції і фортепіяновий ресітал Ю. Стецини.

Піснею і танком почнеться на Союзівці цьогорічний сезон уже в найближчу суботу

Союзівка, Керґонксон. — Піснею і танком у мистецькому виконанні таких їх майстрів, як п-і Наталія Андрусів та п-і Ніна Сулима, при фортепіяновому супроводі В. Деліджера, почнеться програма багатьох і традиційних уже щосуботніх культурно - розважових імпрез у цьогорічному вакаційному сезоні на цій незрівняній оселі Українського Народного Союзу, що здобув собі горду назву „шматка України на вільній американській землі". Вечір пісні і танку у виконанні цих двох артисток відбудеться цієї суботи, 26-го червня, після вечері. Майстром церемоній буде п. Володимир Гентиш із оркестрою „Амор", що опісля гратиме до танців. П-і Наталія Андрусів, яка виступить в програмі цього першого вечора пісні і танку на Союзівці в цьому році, широко відома як співачка - солістка не тільки українській, але й американській публіці. Від років вона виступає на американських концертах, а на запрошення „Виховної Ради" мала ряд виступів для коледжів і на телевізії, завжди включаючи у свою програму зразки україн-

Наталія Андрусів

ських пісень. Уже в липні ц. р. п-і Андрусів починає свої виступи для американських „Союзівок" у „Гарден Пір" в Атлантик Сіті, а опісля у Фландерс Саммер Рісорт в Овшен Сіті. П-і Сулима здобула собі славу мистця - хореографа на терені Ню Йорку й поза ним. Тепер вона приготовляє українську групу до виступу під час Українського Дня на Світовій Виставці в Ню Йорку в неділю 11-го липня.

Українські танцюристи з Джерзі Сіти виступлять на Світовій Виставці в Ню Йорку

Українська танцювальна група із Джерзі Сіти „Танцюристи Українського Осередку" виступлять в неділю 27 червня ц. р. із своєю окремою програмою в павільйоні стейту Ню Джерзі на Світовій Виставці в Ню Йорку. Відбудеться цей виступ о год. 1:30 по полудні. Названа танцювальна група була зорганізована під проводом п-і Джозефіни Білас в січні 1965 року. Танцюристи поділені на групи — юніорів, від 7 до 13 року життя, і сеньйорів, від 14 років в гору. Перший більший виступ цієї танцювальної групи відбудеться в неділю 6-го червня ц. р. на Світовій Виставці, куди вона була запрошена для участи в програмі „Українського Дня" в павільйоні стейту Ню Йорк.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУВАЛИ ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ НЕДАЛЕКО КИТАЙСЬКОГО КОРДОНУ

Сайгон. — У вівторок 22 червня ц. р. 8 американських військових джетів бомбардували амуніційні склади, військові бараки і т. п. військові об'єкти за 70 миль на північний захід від столиці Північного В'єтнаму Ганою та на яких 80 миль від кордону Комуністичного Китаю. Це була зажлива подія тому, що це вперше від 7 лютого ц. р. розпочато бомбардування Північного В'єтнаму, імериканське летунство діяло на півн. ніч, а не на південь від Ганою. Звичайно ті налети не переступали 20-ої паралелі, яка є за яких 70 миль на південь від північно - в'єтнамської столиці. Комунікат стверджує, що американські літаки не зустріли майже ніякого спротиву збоку протилетунської охорони і що всі вернулися з тої місії назад. Як звичайно, бомбардування обмежувалось до так званих мертвих військових об'єктів і не заторкувало промислових осередків ані будь-яких більших фабрик. Не сказано нічого, звідкіля летіли американські літаки і на цій підставі газети міркують, що були то бомбардувальники Б-52 від Сіям. — Тим часом у Південному В'єтнамі почав урядувати військовий уряд під головуванням віце - маршала летунства Нгуєна Као Кі. Американські газети висловлюють стурбування, що з-посеред кругло 60 південно-в'єтнамських генералів добра третина перестала діяти в армії та перейшла або до політики й на адміністраційні становища, або на службу в дипломатії, що стало рівнозначним з почесним засланням тих генералів. До таких видатних і популярних у В'єтнамі генералів, яких внаслідку боротьби за владу та суперницької боротьби між військовиками відсунено від активної військової служби та насправді прогнано з краю, надавши їм різні амбасадорські пости, належать ген. Дуонг Ван Мінг, так званий „великий Мінг", який був головою Південного В'єтнаму після упадку Нго Дінг Дієма, ген. Нгуєн Хан, що був головним командантом південно - в'єтнамських збройних сил і згодом прем'єром, генерал Тран Ван Мінг, так званий „малий Мінг", що прибув в Америці високочю військову освітою, кол. військовий міністер ген. Тран Тієн Хієм і інші. Війна проти комуністичних партизанів тільки тому дошкульно не потерпіла від отих генеральських втрат, що насправді зарядили боєвими операціями керували там старшини нижчих ступнів.

У Відні відбувся симпозіюм на тему зближення Католицької і Православної Церков

Відень. (Т. Д.) — В днях 19-19 червня ц. р. відбувся у Відні, в інавгураційній залі Віденського університету, симпозіюм на тему зближення двох великих церков, Католицької і Православної. Симпозіюм, що його заініціював і якому патронував найвищий церковний достойник католицької Церкви Австрії кардинал д-р Франц Кеніг, улаштував інститут „Про Орієнте" у Відні. В обидвох днях симпозіюму брали у ньому участь крім Кард. Кеніга, та кож Апост. Делегат у Відні, Митрополит грецької Церкви у Австрії Пітер, та багато вищого і рядового духовенства кат. і грецької православної церкви в Австрії, визначні особи австр. політичного державного і суспільного життя та інтелектуали. Понад 300 учасників кожного дня прислухалося доповідям симпозіюму.

Симпозіюм відкрив кол. міністер освіти і теп. заст. бургомістра Відня д-р Дриммель і запросив до слова гостя, представника Вселенського Патріярха Атанагораса І-го, Митрополита Геліополісу і Тейри, Мелітона, який був предсідником конференції православних церков на Родосі. Передавши присутнім привіт і благословення Вселенського Патріярха, Митр. Мелітон підкреслив, що віденський симпозіюм, є першою великою подією в нових відносинах, які засіснували поміж двома церквами. Він сказав, що свідомість, що між тими двома великими церквами є більше справ, які їх лучать, ніж які їх ділять, набирає щораз більшої сили. Обидві вони готові стрічатися у дусі любови і зрозуміння. Доповідь Митр. Мелітона тривала більше години. В суботу д-р Дриммель, відкриваючи знов засідання симпозіюму, попросив до слова еп. Віллебранда, який теж у майже годинній доповіді представив становище кат. Церкви та її заходи до зближення. Симпозіюм закінчив д-р Дриммель подякою доповідачам, за їх доповіді, Кард. Кенігові за його ініціятиву та заявою, що інститут „Про Орієнте" буде підтримувати Кардинала у його заходах, які він, згідно із настановою Апост. Столиці, робить і буде робити у справі зближення обох церков.

Командант українських пластунів в Арґентині прибув з відвідинами до Пласту в ЗДА

Ню Йорк. — В суботу 19 червня прилетів з Арґентини до ЗДА ст. пластун Володимир Іваник. Метою його відвідин у ЗДА є відбуття додаткових пластових дошколів, відвідання пластових таборів ЗДА і Канади, обмін досвідом, намічення спільної ді пластових організацій ЗДА, Канади і Арґентини. Володимир Іваник, 24 роки, родом з Дрогобича, приїхав до Арґентини 8-річним хлопцем. Після складення іспитів на університеті в Буенос Айрес, відділ електромеханіки, в днях 16-17 червня цього року, він відбув через Ріо де Жанейро й острови Тринідат до Ню Йорку. В Ню Йорку взяв участь в спільних нарадах Красних Пластових Старшин ЗДА й Канади, що саме відбувалися 19-го червня. Раннем 20-го червня подався В. Іваник зі своїм пластовим виряддом в ґантерські гори, як учасник двотижневого табору „Лісова Школа", що є вишкільним

Ст. пл. Володимир Іваник

пластовим курсом високого рівня, для провідників пластових таборів. Після закінчення Лісової Школи, ст. пл. В. Іваник буде учасником тринних курсів для новацьких провідників на Вовчій Тропі (Іст Четгем) з 3 до 5 липня, а згодом візьме участь в 3-тижневому показовому, водноелетнецько високогірському, мандрівному таборі для юнаків, що його цього року Пласт влаштовує перший раз в горах Адірондак в ЗДА.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

МИТРОПОЛИТ ІОАН ПОБЛАГОСЛОВИВ ПЛОЩУ ПІД БУДОВУ НОВОЇ ЦЕРКВИ В ПАРМА, ОГ.

Клівленд, Огайо. — В неділю, 20-го червня, відбулося врочисте благословення площі під будову нової української православної церкви св. Володимира Великого в Пармі, Огайо. Будова храму, школи та залі коштуватиме приблизно пів мільйона долярів. Пароxом св. Володимирської парафії є Всч. о. С. Ганкевич.

УКРАЇНКА В ПРОВОДІ КАНАДІЙСЬКОГО ПРЕСОВОГО КЛЮБУ

Монтреаль. (Д. С.) — Тут відбувся в днях 11-18 червня 23-ій всеканадійський з'їзд „Жіночого Пресового Клюбу Канади" з участю коло 200 жінок-журналісток з різних міст. До нової управи Клюбу ввійшла Ольга Войценко з Винніпегу, як скарбник, на трирічну каденцію 1965-1968. Черговий з'їзд рішено відбути в Ванкувері, Б. К. Пані Войценко — перша українка в екзекутиві цього Клюбу.

ПРОФ. М. БОГАТЮК НА УНІВЕРСИТЕТІ ВІРДЖІНІЇ

Сиракюзи. — Д-р Микола Богатюк, відомий економіст, науковець і журналіст, автор багатьох праць на економічні й політичні теми, головний редактор тусмісячного журнала „Фенікс", читатиме в академічному році 1965-66 лекції зі совєтської економіки та порівняльних економічних систем, як теж вестиме докторський семінар в університеті Вірджінії, що його заснував майже 150 років тому третій президент ЗДА Томас Джефферсон. Д-ра Богатюка, професора економії в Ле Мойн Коледжі в Сиракюзах, Н. Й. запросив на професорагості в справах економіки, д-р Дж. Воррен Наттер, керівник департаменту економії ім. Джеймса Вилсона в Університеті Вірджінії в Шарлотсвіл, Вірджінія.

ЗУСТРІЧ З ПИСЬМЕННИКОМ АНАТОЛЕМ ГАЛАНОМ

Філядельфія. — Місцевий Відділ Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" влаштовує в суботу 26 червня о год. 7:30 веч. в залі Союзу Українок Америки при 4936, 13-а стріт, зустріч з відомим українським еміграційним письменником і сатириком Анатолем Галаном. У програмі зустрічі слово про А. Галана і читання його новель, сатир і фрагментів драми.

ДОРІЯН РУДНИЦЬКИЙ ПРОМОВЛЯВ У МІСЬКІЙ РАДІ НЮ ЙОРКУ

На запрошення президента Муз. Коледжу „Джуліярд", д-р Пітера Меніна, студент Доріян Рудницький, вибраний на голову Студентської Громади „Джуліярд", виступив перед Міською Радою міста Ню Йорку, з промовою в справі важливости значення осередку мистців „Лінкольн Сентер" для міста Ню Йорку та конечности якнайскоріше закінчити всі його намічені будівлі, м. ін. новий будинок Коледж-у „Джуліярд". Очолювали делегацію музичних шкіл президент „Джуліярд" д-р Пітер Менін, президент Коледжу „Менгеттен Скул оф Мюзік" Джон Бровнлі а також відомий композитор Річард Роджерс. В кілька днів опісля Доріян Рудницький одержав листа від президента „Лінкольн Сентер", Віліяма Шумана, з подякою за його виступ перед Міською Радою.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЯК НАРОДИЛИСЯ „ТРУДОВІ ВЕЧОРНИЦІ"

„Якось колгоспники артілі ім. Кірова, Одеської области, залізнилися з скиртуванням сіна. На допомогу прийшли учасники художньої самодіяльності, комсомольці. Зібралося більше ста чоловік. До пізньої ночі кипіла робота. Був у скиртувальників ще один помічник — пісня. Тоді спорядкували сіно на ста гектарах."

Так народилися „трудові вечорниці" („Молодь України" з 29 травня).

ТАЄМНИЦЯ БАХМУТСЬКОЇ КІТЛОВИНИ

Геологи давно помітили: в Бахмутській кітловині „хімерно поводяться породи третинного віку.

Почалися пошуки. На глибині ... метрів зелено шар двнадцять метрів. Зробили ще одну свердловину в Ізюмському районі. Там виявилися ще потужніші шари вугілля.

Загалом вуглеоснова площа Бахмутської кітловини біля 15 квадратових кілометрів, а попередні підрахунки показують, що запаси вугілля становлять тут до 500 мільйонів тонн. („Радянська Україна" з 10 червня).

ВСІ ПІД ДОГЛЯДОМ

Літо. Яке воно буде у юних львов'ян? І секретар львівського комсомолу Віра Костенко пише у „Радянській Україні" з 10-го червня: „Для тих, хто залишається в місті, ми організуємо міські піонерські табори та майданчики. Діятимуть 54 майданчики та 8 таборів з дворазовим харчуванням. Розміщені вони в парках, школах, спортових закладах..

Для виховної роботи виділили молодих учителів та піонерських вожатих... Головне, щоб не залишити нікого бездоглядним"..

З УПОВІЛЬНЕНИМ ДИХАННЯМ

Міський транспорт у Дніпропетровському — в жалюгідному стані. „Працює він, — пише 10 червня кореспондент „Радянської України", — „з уповільненим диханням, і то не лише в часи найбільшого скупчення людей (вранці та ввечері), а щодня, щогодини."

А ремонто технічні можливості? „Півстолітня маленька вагоноремонтна фабрика. Застарілі варстати, дерев'яні колеса трансмісій, в химерному сплетінні перехрещуються пасові передачі, нагромадження колісних пар"...

НЕ ХОДИТИ БЕЗ ПЛАЩА ТА БЕЗ ШАПКИ

Начальник Лубенського відділу зв'язку (Полтавщина) оголосив догани інженерові І. Безхатченкові та рахівникові Н. Дніченкові за те, що вони „зловживали своїм здоров'ям і, не думаючи про наслідки, ходили взимку по подвір'ї без плащів та без шапок" — розповідає в „Молоді України" з 1 червня кореспондент Д. Санжарівський.

ЖУРАВЛІ В НЕБІ

У Симферопільській центральній крамниці відкрили виставку краму, виробленого в Криму. При цьому особливо підкреслюється, що можна придбати всі речі, показувані на виставці.

На стендах є і трикотаж, і костюми, і взуття. Але купити нічого не можна, — пише 29 травня кореспондент часопису „Рабочая Газета".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Мир без контрагента

Від 7-го квітня ц. р., від дня історичної промови президента Джансона в Джан Гопкінс-університеті в Балтиморі, Мд., в якій висловив він готовість Америки до „переговорів без застережень" про мирне поладнання проблеми В'єтнаму, не вгаває міжнародний шум про замирення в тій країні. Однак відповідальні міжнародні кола розуміють, що до мирових переговорів — треба двох сторін. І тому протягом кругло 10-ох тижнів різні міжнародні організації та окремі державні мужі намагаються грати ролю мирових посередників.

Ось так британський уряд десиґнував був свого колишнього міністра закордонних справ Патріка Гордона Вокера, щоб поїхав в інформаційно-посередницькій місії до різних столиць, між ними — до Пейпінґу та Ганою. Але ні до одної з тих столиць його не допустили, заявивши, що він „небажаний гість". У відповідь на таке саме бажання, висловлене генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом — китайські і, під їх диктатом, північнов'єтнамські комуністи відповіли, що Об'єднаним Націям взагалі нема ніякого діла до В'єтнаму, бо ця країна не є членом ОН. Кілька днів тому британський прем'єр Гаролд Вільсон проголосив у Палаті Громад, що він і чотири інші прем'єри країн-членів Коммонвелту готові поїхати в мировій місії до „заінтересованих в'єтнамською кризою столиць" — до Вашинґтону, Москви, Пейпінґу, Ганою і Сайґону. Запропонований до такої місії прем'єр Цейлону, не віривши в успіх задуму, зразу таки відмовився, а на адресу Вільсона посипались заміти, що він, як союзник Америки, не має кваліфікацій на голову такої місії, і що, мабуть, його миролюбна ревність в справі В'єтнаму диктована радше бажанням підвищити свій надщарпаний престиж в очах британських виборців. Поминаючи ці заміти, ініціятива Вільсона зустріла найважливішу перешкоду: китайські комуністи, з Чу Ен-лаєм у проводі, негайно назвали той задум „обманом", „шахрайством" і „підступом у користь вашинґтонських імперіялістів". І хоч до цього часу не поставлено крапки на „і", що Вільсона і трьох африканських прем'єрів не впустять до Пейпінґу та Ганою, не видно також ніяких познак, що комуністи 1) хочуть взагалі говорити про замирення у В'єтнамі і 2) що те замирення уявляють інакше, як тільки повну капітуляцію Америки, чи такий „компроміс", який фактично відкрив би двері комунізмові на Півдні Азії. Нема з ким і нема про що говорити.

З приводу одного звернення

З початком травня ц. р. київське радіо передало звернення такої собі совєтської установи, що найменовується „Українським республіканським комітетом захисту миру", але ж насправді виконує ролю одного з філіялів-експозитур всесоюзного московського „Комітету миру".

Адресоване це звернення до української еміґрації за кордоном з нагоди 20-річчя перемоги над гітлерівською Німеччиною. Деклямуючи на всі лади про конечність миру, автори звернення закликають „зміцнювати зв'язки дружби з українським народом, посилювати боротьбу за роззброєння, рішуче виступати проти розповсюдження термоядерної зброї — за мир, проти паліїв війни". Намагаючись грати на щирих патріотичних почуттях української заробітчанської еміґрації в тому числі й нової, дякуючи еміґрантам за їхній „стійкий патріотизм", виявлений під час війни, і висловлюючи нібито зрозуміння їхньої важкої долі з приводу того, що вони не змогли вернутися на батьківщину, автори звернення намагаються водночас із цим наставити їх вороже проти їхнього проводу — „ватажків українських націоналістів", як головних спричинників їхньої розлуки з рідною землею.

Розпинаючись над страшним лихом, що його зазнали Україна й український народ від гітлерівських орд, і стверджуючи, що „на Україні немає такої сім'ї, яка не втратила б у той час своїх близьких і рідних", автори звернення виступають проти будь-яких справ реґабілітувати гітлерівських злочинців і припинити їх переслідування. Проте, ані слова немає в цьому зверненні про те, що такого ж чи й ще більшого лиха зазнавав український народ від сталінських опричників, від усіх тих, що допомагали Сталінові десяткувати український народ і винищували поголовно всіх тих українців, що, повіривши в московську пропаґанду, вирішили після довгих років полону чи невільницької праці в Німеччині вертатися додому. Відбувалися ж ті масакри в останні місяці війни та в перших роках після неї, і тому, пригадуючи 20-ті роковини перемоги над гітлерівською Німеччиною, треба вимагати суду й покарання не лише для гітлерівських злочинців, але й для сталінських душогубів - катів, спричинників кривавих народовбивчих масакр. Їм же ще й досі і волос не впав з голови: сидять вони ще й нині на високих совєтських посадах і чекають часу, щоб знову „погуляти", напитися безвинної людської крови.

Д-р проф. Ю. Шумовський

КРАЇНА МАГРЕБ

Північна Африка, а особливо Альжир, завжди були неґаснучим вулканом кривавої політично - національної боротьби.

Альжирський народ ще недавно провадив вісім років визвольну боротьбу з мільйоновою армією Франції. Тисячі людей загинуло у тій війні, внаслідок якої в 1962 році альжирці здобули свою незалежну державу. Національна свідомість і патріотизм альжирців гідні подиву. Найкращі сини Альжиру билися за визволення світу від гітлерівської навали. У розмовах з представниками Альжиру в ОН я часто з приємністю чув висловлювану ними пошану до українського визвольного руху, зокрема до УПА, про боротьбу якої вони добре поінформовані.

Обставини, в яких опинилася країна Магреб під час визвольної боротьби з французькими окупантами, змусили її національний провід користати з помочі всіх, хто ту поміч пропонував. А були це в першу чергу СССР та червоний Китай. В силу цих обставин посилилися в країні політичні впливи і пропаґанда комуністів, розпаношилася комуністична аґентура. Бен Белла, який зі своїми прибічниками захопив владу у свої руки, пробував віддати країну цілковито на послуги Москві і Пейпінґу.

Співробітник і суперник Ахмеда Бен Белли, вишколений в Пейпінґу полковник Бумеджієн, поклав край диктаторству і культові особи Бен Белли. Як висловлюються деякі представники Альжиру, треба сподіватись тепер національного, мусульманського зрушення в політиці Альжиру і тісніших зв'язків із Заходом, зокрема з Францією.

Однак, чи запанує тепер спокій у країні Магребу, трудно сказати, знаючи гарячий темперамент альжирців, їх фанатичні релігійно-національні переконання і недовір'я до чужинців після довголітньої окупації. Проте, дивуватись політичним змінам у Магребі не приходиться, бо невелика країна пережила за віки свого існування дуже багато різного роду змін.

У 1952 році, провадячи в різних частинах Магребу археологічні досліди, я переконався, що ця країна надзвичайно багата на пам'ятки стародавніх культур.

Країну Магреб творять властиво такі держави: Марокко, Альжир, Тунісія та Лібія, гірські терени, що переходять на півдні в пустелю Сагару. Країна ця була в давніх часах дуже багата на фльору і фавну, що відігравало величезну ролю для розвитку тут первісної людини. Високі гори понад Середземним морем і Атлантиком з численними печерами були найкращим місцем захисту для доісторичної людини, а теперішня пустиня Сагара колись була квітучою країною лісів, річок і численних осель.

Палеонтологи твердять, що всі людські раси Африки витворились на місці. Отож і Магреб від найдавніших часів був заселений середземноморською расою, яка на півдні межувала з неґроїдною расою суданців. Єгиптяни зображували на своїх малюнках тубільців Магребу білими людьми, себе — червоними, азійців — жовтими, а всіх інших мешканців центральної, східньої і західньої Африки — чорними.

Антропологічно народи Магребу досить однорідні. Це типові европоїди з чорним волоссям і темними очима та доліхо - мезоцефальним черепом. Живуть тут також здавна бербери і семіти, еміґранти з Палестини. Оселилось тут багато й колишніх фенікійців, греків, італійців та малтійців.

Первісною мовою країни Магреб була мова берберська, і лише в стародавніх фенікійських колоніях і містах, як Ютика, Картаґіна, Гадрумета і ін., говорили пунікійською мовою (лібіко - фенікійською). Під час римської колонізації панувала тут мова латинська, а в VII-IX століттях, коли країну завоювали араби, запанувала тут мова арабська, яка й тепер є офіційною урядовою мовою нарівні з французькою.

Про країну Магреб згадується в єгипетських гієрогліфах та написах на стінах храмів. Греки в своїх мітах описували країну Магреб як величезний сад, в якому стояв велетень Атлас, тримаючи на своїх плечах небесне склепіння. Від імени цього мітичного героя і названо гори країни Магреб Атласькими, а народи, що мешкали у цій країні стародавні греки звали „атлантами". Та й води, що омивають західнє узбережжя цієї країни, назвали Атлантиком.

В країні Магреб буквально кроку не можна ступити, щоб не побачити якусь пам'ятку стародавньої культури. Тут багато руїн старовинних міст з пунійських, грецьких і римських часів, безліч поганських храмів та християнських базилік, катакомб, акведуктів, амфітеатрів, колон, нагробних плит та саркофагів з написами в різних стародавніх мовах, прекрасні мозаїчні картини, статуї, різні домашні речі та оздоби.

Місцеве населення зберігає стародавні звичаї, пісні, національні страви: кускус — варений риж з баранячим м'ясом, чакчуки — гаряча вінеґрета з паприкою, галки, зроблені з тіста та варені в товщі з різними сосами. Або й цілком подібні до наших українських коржі з маком, що продаються всюди на базарах.

Країна Магреб славна своїм чудовим рожевим вином, фіґами, фініками, ґранатами, динями та іншими овочами. Мінеральні багатства, як нафта, алюміній, фосфат, різні руди становлять міцну основу економічного розвитку країни, що має 952.000 квадратових миль території і 10.000.000 населення. Університет в Альжирі, різні інститути, середні школи, величезний музей Бардо становлять ті осередки культури, де молоде альжирське покоління черпає знання.

Альжирський вояк, відомий своєю відвагою, стоїть озброєний найновішою зброєю в обороні прав, незалежности і спокою своїх співгромадян.

Місто Альжир, столиця держави, відіграє нині величезну ролю в політичному світі. Тут відбуваються важливі наради, зустрічі дипломатів різних країн світу, тут вирішується доля багатьох країн Африки, і незабаром тут відбудеться конґрес азійських та африканських країн, на якому мають бути обговорені погляди та становища цих держав щодо різних пекучих політичних справ.

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ОСТРОВА СЛІЗ

11-го травня ц. р. президент Джансон підписав проклямацію, якою проголосив Острів Сліз (Елліс Айленд) в Нюйоркському порті частиною Національного Монументу, що зватиметься Національним Пам'ятником Статуї Свободи. Цей новий державний пам'ятник складатиметься з трьох частин: з острова Волі, Статуї Свободи та з острова Сліз.

Одночасно Президент повідомив про те, що новий Консерваційний Центр Корпусу Праці буде приміщений на узбережжі стейту Ню Джерзі, щоб відбудувати острів Сліз і створити з нього Стейтовий Парк Волі, частина якого була б у стейті Ню Джерзі.

Підписуючи цю проклямацію, Президент заявив, що через Уряд Іміґрації, який довгі роки перебував на острові Сліз, прибули до ЗДА 16,000,000 іміґрантів, які багато причинилися до того, що тепер Америка є „не тільки державою, але є державою над державами". І тому треба зберегти цей острів для майбутніх поколінь, які пізнавали б на тому історичному місці частину славної історії ЗДА.

„Між тими, які прибули до цієї країни через Іміґраційний Уряд на острові Сліз, — казав Президент, — були й такі визначні американці, як Ірвінґ Берлін, Дейвід Дубінскі, о. Фленеґен, суддя Найвищого Суду ЗДА Фелікс Франкфуртер, Чарлз А. Ліндберґ старший, Філіп Моррей, Джекоб Потофски, адмірал Гаймен Ріковер, Кнут Рокні, Дейвід Сарнофф, Спайрос Шурас, Ігор Сікорскі, мати віце - президента Гюберта Г. Гомфрі та багато інших".

При цій нагоді президент Джансон виступив в обороні нового законопроєкту, що має скасувати несправедливий іміґраційний закон із квотами для окремих держав, схвалений ще на початку 1920-их років. Новий іміґраційний закон має допускати нових іміґрантів до ЗДА на основі їхньої здібности і кваліфікації, а не на основі місця їхнього народження, — сказав Президент.

В проклямації Президента говориться про те, що згідно з пляном треба буде усунути старі будинки на острові Елліс і на тому місці засіяти траву й посадити дерева. В головному іміграційному будинку треба влаштувати музей, який обійматиме і ту реєстраційну залю, де колись укладали списки нових іміґрантів при їхньому приїзді до нової батьківщини.

Статуя Свободи для нових іміґрантів, які прибували зі Старого світу внаслідок переслідувань або звичайної нужди, — була символом Нового Світу, де мали здійснитися їхні мрії про краще життя. Статуя Свободи була і є символом волі для людей різних рас, віровизнань та національних походжень, об'єднаних відданістю ідеалам американської Конституції та невмирущим ідеям вільного громадянства.

Острів Сліз має 27.5 акра поверхні і віддалений на 1,300 стіп від узбережжя стейту Ню Джерзі і на стільки ж від острова, що на ньому стоїть Статуя Свободи. Острів Сліз в найближчому часі мають сполучити мостом із Ню Джерзі.

Острів Сліз та острів Статуї Свободи разом із частиною узбережжя мають творити Стейтовий Парк Волі.

Включення острова Сліз, разом із Статуєю Свободи, до Стейтового Парку Волі закінчує велику епопею цього невеличкого, але на ввесь світ відомого острівця, що відіграв ролю своєрідного „чистилища" для більшости тих, що приїздили шукати щастя-долі в Новому Світі із далеких заморських країн, між ними й сотень тисяч українців.

Л. Г.

Теплоходи — під житло та готелі

Перший заступник міністра комунального господарства УССР В. Бугаєнко признається в часописі „Радянська Україна" з 9 червня: в готелях України не вистачає принаймні 60 тисяч місць. Будівельні організації, що споруджують нові готелеві житла, зволікають з будівництвом. Десять років вони ніяк не можуть закінчити будівництво готелю в Евпаторії, чотири роки — в Саках, стільки ж — в Одесі. В Ужгороді, Луганському, Львові та в інших містах будівництво готелів здійснюється повільно. У Харкові міські готелі повинні мати близько п'ять тисяч місць, а їх куди менше.

. . . Ці важливі об'єкти на місцях вважають другорядними, і їх можна законсервувати.

Щоб зарадити справі, заступник міністра пропонує використати на літні місяці під готелі порожні студентські гурожитки, а в містах, розташованих на Дніпрі, обладнати під житло списані теплоходи (пароплави).

ДАЮТЬ СЛОВО ПАРТІЇ

Цього року хлібороби Житомирщини дали слово партії зібрати по 210 центнерів цукрових буряків, по 107 центнерів картоплі, 3.5 центнера льоноволокна та 11.1 центнера хмелю з кожного гектара засіву („Радянська Україна" з 4 червня).

Вашинґтонський Шевченко в пам'ятках

Під час Бенкету з приводу вмурування документів і землі з Канева в підніжжя пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні відбулася також і Шевченківська Виставка. Д-р Ол. Соколишин, зорганізував оригінальну виставку, що притягнула увагу гостей. Ця виставка обіймала всі видання та пам'ятки, зв'язані з побудуванням пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Під час Бенкету при бічній стіні, д-р Ол. Соколишин уміло розставив десятки експонатів на довгих столах, включаючи понад 100 оригінальних знимок Осипа Старостяка, зроблених під час відкриття пам'ятника, та 20 великих кольорових знимок з фільму інж. Ю. Тамарського „Шевченко у Вашинґтоні".

На столах розложено після континентів усю нашу періодичну літературу, яка на обкладинці чи першій сторінці містила світлину пам'ятника Шевченка у Вашинґтоні.

На почесному місці виднів „Вісник Аляски" о. А. Гончаренка з 1-го березня 1868 р., в якому в ЗДА появилася перша англомовна згадка про Т. Шевченка. Проф. Федір Луців переклав на англійську мову „Спомини" о. Гончаренка, видані в Коломиї Мих. Павликом 1894 р., і приготовив до друку. Далі виставлено повідомлення КПШ, заклики, обіжники, проклямації губернаторів та посадників в ЗДА, що проголошували Рік Шевченка, і Заяву Президента ЗДА — Джансона з 26-го жовтня 1964 р. Крім Шевченка у філателії виставлено переклади поезій Т. Шевченка на англійську мову. Не поминено голосів американської преси. Показано ряд відбиток Шевченкових грамот, розданих американцям, включно з переданою през. Двайтові Д. Айзенговері 22-го травня 1965 року.

Центральне місце займали періодичні видання різними мовами, що на обкладинках чи в тексті містили світлини пам'ятника Шевченка у Вашинґтоні, а їх було понад 50.

Пропам'ятна Книга Т. Шевченка, видана КПШ в Ню Йорку, як також витання про минулорічні урочистості у Вашинґтоні, — становили окремий розділ виставки. Не поминено трьох урядових англомовних публікацій: Шевченко борець за свободу з 1960. Шевченко — пам'ятник визволення, волі та незалежности всім поневоленим націям з 1964 р, Шевченків пам'ятник свободи в столиці нації з 1964, як також проф. Р. Смаль-Стоцького: Шевченко стрічає Америку. Між англомовними виданнями про Шевченка слід відмітити: Дм. Дорошенка, В. К. Матюса „Т. Шевченко: людина і символ", Я. Славутича „Велич Т. Шевченка", Меннінґа та Кірконела, зокрема його спільно з проф. Андрусишином перекладений цілий Кобзар та Віри Річ „Пісні з темряви" (Лондон 1961 р.) Антологія укр. поезії Кобзар та монографія про Т. Шевченка УВАН в ЗДА, — були трьома репрезентаційними виданнями, що притягали увагу чужинців. Шевченківська пропам'ятна книга КУК з 1961 р. та ряд англомовних періодичних видань закінчували виставку.

Для чужинців, зокрема для проф. Кірконеля з дружиною, який оглянув виставку, несподіванкою були виставлені дві публікації з Европи, а саме журнал німецькою мовою: „Украіне ін Ферґанґенгайт унд Ґеґенварт", що виходить квартально в Мюнхені, який в своїм 28 числі за 1964 р. на обкладинці помістив світлину пам'ятника у Вашинґтоні та французький журнал: Булетен Франко-Украінієн, що виходить у Парижі. Той журнал в числі за грудень 1964 р. на обкладинці помістив фото пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Також показано видання ЮНЕСКО про Т. Шевченка з тенденційним насвітленням совєтських шевченкознавців.

А. С.

З української преси

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Український тижневик „Поступ", що появляється у Вінніпеґу, Ман., Канада, надрукував в числі з 20 червня ц. р. редакційну статтю такого змісту:

„Недавній галас довкола можливости припинення дальших процесів проти колишніх катів з німецьких концтаборів і натиск т. зв. світової опінії на уряд Західної Німеччини, який скінчився тим, що ці процеси йтимуть далі, пригадали всьому людству черговий раз: жахливі речі ділялися в наш архицивілізований час. Кажемо „т. зв. світової опінії", бо йдеться тільки про один відтинок катастрофального злочинства сучасности, саме той, що відбувався під гітлерівським режимом та морозить подробицями кров кожної нормальної людини вже одним своїм сухим і діловим з'ясуванням. Німці, навіть у своїй теперішній демократичній державі, тяжко платять за проступки своїх попередників: Тисячі людей покутують за ці проступки у в'язницях, мільярди марок виплачено тим жертвам, які пережили все це божевілля. І коли ми недавно прочитали офіційне звідомлення Бонну, що ґрошеві відшкодування цим жертвам дійшли до головокружної цифри 11,287,500,000 марок та що канцлер Ерґард застерігся, мовляв „не виплатимо ні феніґа більше і жертви нацизму повинні це зрозуміти", — здаємо собі справу з безглуздя такого твердження: Жертви повинні зрозуміти! . . .

Цілий комплекс „зрозуміння" чи „незрозуміння" тут ні при чому. Йдеться про те, щоб світ нарешті міг скінчити з усяким масовим злочинством взагалі та щоб справедливість з одного боку покарала всіх душогубів і мордерців мільйонів невинних людей і, з другого боку, щоб забезпечити людство від поширювання такого злочинства в майбутньому, щоб не переживали його ні наші діти, ні внуки.

Не проста це справа, — це розуміє кожний. Саме тепер, мабуть у зв'язку із згаданим натиском на Бонн, німецька преса пригадала обурено, що спихати все зло у світі на один нацизм — найбільш несправедливо. Пригадала, наприклад ця преса, що 25 травня 1965 року минуло рівно 25 років від ославленої масакри в Катині. У вересні 1939 року, коли розвалювалася Польща, 200,000 польської армії попало в совєтський полон. З цієї маси совєти вилучили коло 15,000 польських старшин, в тому й кількасот українців, та примістили їх в таборах Козельськ, Осташків і Старобільськ. До весни 1940 з цими полоненими їх рідні листувались. Тоді ж згадані табори „звільнено" і листування перервалося. Коли влітку 1941 року німці пішли на СССР і польський екзильний уряд почав допитуватись про старшин, бо їх треба було на фронті, Сталін сказав цинічно: „Мабуть повтікали з полону!" А 13 квітня 1941 року радіо Берлін проголосило, що наступаючі німецькі частини відкрили в лісах під Катинем гроби з коло 10,000-ми трупів польських старшин, які згинули всі від кулі в потилицю. Три дні пізніше польський екзильний уряд запитав в Москві знову, що сталося з його старшинами і у відповідь Москва зірвала взаємини з цим урядом. Ще в процесі в Нюрнберзі пробували представники СССР звалити цей злочин на німців, але коли переслухано перших свідків, совєтські „прокуратори" зрезиґнували з дальшого допиту і вже про Катинь не згадували. І до сьогодні ця справа „мертва", ніхто про неї, крім поляків в екзилі, не згадує.

Ми навмисне спинились довше на цій пригаді про 25-річчя одного з найбільших злочинів нашого часу. Він дає свідоцтво совєтській методиці та „совісті" сучасної демократії. Що поруч відомого сяк-так у світі польського Катиня стоять, ми сказали б — безконечною чергою, такі ж, українські „катині", починаючи з перших днів боротьби нашого народу з Москвою за свою державність, про це знають мабуть тільки українці та найближчі їх приятелі. Про Вінницю, Львів, Дрогобич і сотні назв міст, у яких були розкопані масові могили совєтського душогубства, ніхто покищо не говорить, ніхто цим не турбується, ніхто за них рахунку не робить. І вже з цього видно, яка є сучасна людська, точніше — демократична, справедливість, що бере на совість сотки Катинів та Вінниць і вперто мовчить про них, — бо „політика цього вимагає".

У такому питанні матимемо вже й відповідь на другу проблему: забезпеку, щоб злочини не повторялися. І тут уже довго не треба розводитись, бо усім нам ясно, що поки не вернемось „до джерел", поки не введемо знову Бога і його закони в усе наше життя, починаючи з родинного і кінчаючи парляментарним, поти не бачити нам сили, яка могла б у цьому світі привернути найпростіші засади справедливости, тисячі років тому схоплені в Божі заповіді та доповнені згодом Христовою заповіддю любови до ближнього . . ."

С. Риндик

НА УХОДАХ

(Образки)

(4)

— Скажи йому, що він прибув сюди працювати, а не на дівчат заглядати чи з дівчатами бавитись. Тут є кому з ними бавитись. А його повішають, як спіймають. Нехай викине собі з голови всяких дівчат. Ось про що скажи йому.

— Ха-ха-ха! — засміялася весело баверка. — Ти говориш, як мала дитина. Стільки прожив на світі, а ще не знаєш, що ніякі заборони, ніякі намови і ніякі страхи не годні стримати чоловіка, коли він рветься до жінки. Навіть шибениця. Тільки третє око, тільки прилюдність гамують його. Я не дурна переконувати його і тобі не раджу. Краще ходи за ним назирцем.

І бавер послухався жінки. А як траплялася близько якась Єва, що сама мило задивлялася на оста, то кидав на неї таким убійчим поглядом, що вона покваппо відверталася. А таке бувало не раз, бо війна позабирала мільйони чоловіків і осиротила жіноцтво. Тож мусіла була знайтися серед обездоленого жіноцтва якась кількість Єв, що не мали охоти, ні терпцю ждати аж до кінця війни. А ще треба пам'ятати, що гріхи належать до сфери діяльности нечистої сили, а вона не спить. Тим то труднощі бавера зростали невпинно.

Але німецька впертість, витриманість і систематичність перемогли. А одного дня сталася подія, що все кардинально змінила. Бавер мусів був через щось випустити Шумигая з очей і післати його в ліс нарізати сушнику. І там власне відбулася згадана подія. Прибувши на місце, Шумигай побачив, що в сусідньому переліску, зараз таки через дорогу, якась молодиця щось збирає. Була сама-одна. В Шумигая забилося серце, і він якось несвідомо став і задивився на неї. Але зараз же схаменувся. Відвернувся і взявся за роботу. Витягнув із авта драбину, приставив до дерева, вернувся назад, узяв пилку, ще раз глянув на молодицю і поліз на дерево.

— Герр Ґот, чоловіче! — почулося нараз із переліску.

Шумигай спинився і глянув туди.

— А деж господар, що післав вас самого лазити по деревах? — спитала молодиця, ставши на ввесь зріст. — Не знає, що драбина може посунутися і впасти з вами разом? А хто вас тут порятує, як розіб'єтеся? Га? Що за жорстока людина!

— Та воно не так страшно, — обізвався Шумигай. — А врешті нічого мені не лишається. Мушу робити, що мені наказують. А як упаду й покалічуся, чи вб'юся, то що то кого обходить?

— Зажді момент, я вам потримаю ту кляту драбину.

І милосердна молодиця сарною перескочила через дорогу, підбігла до дерева, міцно схопила драбину і гукнула, піднісши догори голову:

— А тепер лізьте!

І так із допомогою добросердечної молодиці Шумигай скоро нарізав повне авто сушнику. А коли скінчив роботу, то так розчулився, що поцілував німкеню в руку, а на очах виступили йому сльози вдячности. Побачивши це, молодиця від великого зворушення зів'яла, і Шумигай мусів був відвести її попід руку назад до переліску. Там вона присіла і попросила якусь хвильку не покидати її саму. Шумигай, звичайно, вволив її волю, тим більше, що в її очах світилося стільки янгольської доброти, що треба було мати звіряче серце, щоб покинути її саму, безпомічну.

Після цієї події Шумигай перестав зовсім цікавитися жінками й більше не задивлявся ані на одну. Навіть бавер це зауважив і похвалився жінці, що таки переробив того оста й привів його до розуму. І перестав пильнувати за ним.

Життя знову унормувалося. Тільки від часу до часу, в темні ночі, коли всі міцно спали, Шумигай кудись зникав. Заразом до його серця закрадався страх, що станеться, коли про його зникання довідається Гітлер. Але на це німкеня махала рукою і казала:

— Дурний його піп хрестив!

Правда, не цими словами, але тими самими думками.

За несповна рік німкеня повила хлопчика. Шумигай упросив її, щоб назвала дитину Іосифом, на честь Якового сина Іосифа Прекрасного. Ця ідея дуже сподобалася мамі, і мале хлоп'я охристили Йозефом.

Шумигай прожив так ще пару років і в повній безпеці дочекався того часу, коли американці запровадили табори для „переміщених персон". Заразом повернувся з війська чоловік німкені, і Шумигай негайно перебрався до найближчого табору. А тут відразу настали тривожні часи. Прийшла чутка, що по таборах сновигають московські душохапи. А незабаром виявилося з цілковитою певністю, що між большевиками й союзниками запав договір про обов'язковий поворот большевицьких громадян на „родіну". На підставі цього договору московські посіпаки мали право доступу до таборів переміщених людей, право контролювати походження кожного з переміщенців, і своїх бувших громадян силоміць забирати додому. Перспектива попасти на „родіну" і там стати на московський суд за дезертирство дуже перелякала Шумигая. Кілька днів він тяжко думав. Кілька ночей не спав. А потім зник . . .

Що з ним сталося, не знати. Можна тільки догадуватися, що причиною цього знику була одна точка названого вище договору, а саме та, що Шумигай використав цю славну точку і для цього перебіг до іншого табору, де й зареєструвався, як галицька персона. Я навіть думаю, що воно напевно так було і що нам нічого не пропало. Але для наших „образків" Шумигай, на жаль, перестав існувати.

(Далі буде)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го ТРАВНЯ 1965 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(6)

Звіт головного контролера Івана Іванчука

(Продовження)

В книгарні „Свободи" з кінцем грудня 1964 р. було книжок на суму $21,992. За той рік продано книжок, нот і карток на $4,861. І в цій ділянці є місце на поправу бизнесу.

Я ще є того переконання, що друкарня „Свободи" може бути доходовим підприємством, з добре плаченим персоналом. Але там треба вложити трохи грошей та набути нові машини, замість щороку модернізувати Союзівку. Було б побажаним бодай щодругий рік частинно модернізувати друкарню. І треба там менаджера.

В рекордовім департаменті я зауважив дуже серйозну справу, а саме — малий приріст нашої молоді. На маю думку, УНСоюз за минулих чотири роки почав дуже скоро старітися, бо за той час молодечий департамент збільшився тільки на 115 членів. Ми на минулих трьох річних засіданнях все говорили про молодь, але дуже мало щось конкретного зробили, щоб ту молодь заохотити вступати в члени УНС та затримати тих, що вже є членами. До сьогодні ми не маємо конкретної програми для молоді. За цю байдужість ми всі є відповідальними. Вже найвищий час, щоб УНСоюз почав серйозно ставитись до справи молоді.

На закінчення свого звіту ще додам пару зауваг щодо звіту ревізійної установи Ернст і Ернст. Мене особисто не задовольняє звіт зі „Свободи", а спеціяльно Союзівки тому, що Головна Екзекутива прямо не допустила тої фірми зробити основну аналізу тих двох бизнесів, як того собі бажала Контрольна Комісія, тому що Контрольній Комісії прямо неможливо перевести основну аналізу за такий короткий час. Спеціяльно Союзівка, як готелевий відпочинковий бизнес, обов'язково повинна бути основно переаналізована і мати модерне готелеве книговодство. Може собі хтось подумати, що Головна Екзекутива чогось боялась, мені здається, що ні, тільки не хотіла виплатити тую суму, що фірма собі бажала за перевірку. На мою думку, така фахова аналіза двох бизнесів дала б нам конкретний образ, чи є і буде корисним вкладати більше грошей в ті бизнеси. Але тому, як то наша пословиця каже „де є дві господині, там хата не заметена". І власне в цім випадку контрольна комісія хотіла для добра Союзу, а Екзекутива не хотіла платити також для добра Союзу. Отже, на мою думку, до обов'язків Контрольної Комісії треба додати таку поправку до статуту: Тільки Контрольна Комісія має право в тім випадку, коли вона переконана, що треба основної аналізи в будь-якій справі найняти ревізійну фірму, представити кошт такої перевірки Головному Урядові до затвердження, а головна Екзикутива зобов'язана тоді виплатити ухвалену суму.. В бизнесі є така засада, що часом треба витратити гроші, щоб зробити гроші. В додатку для добра УНСоюзу Контрольна Комісія і радні повинні мати трохи більше права як ті, що тепер надає теперішній статут. Сподіваюсь, що статутова комісія і конвенція візьмуть мої заваги до відома.

Рівнож треба серйозно застановитись над видавництвом „Свободи", а спеціяльно над англомовним додатком Юкрейніен Віклі. Тут ми повинні поробити зміни такі, як видання цього додатку осібно від „Свободи". Я вірю, що цим ми можемо розвинути краще спортову акцію чи культурну ділянку. Це був би хоч один крок в напрямі заохочування нашої молоді ставати членами УНСоюзу.

Рівнож треба обов'язково поміщувати у „Свободі" в скороченні звіти рекордового й фінансового департаменту.

Після складення цих звітів гол. предсідник проголосив півгодинну перерву, після якої передав провід нарад заступниці гол. предс. Анні Герман, почім відкрито дискусію над звітами.

VIII. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА ЙОСИПА ЛИСОГОРА

В дискусії взяли участь наступні головні урядовці: Дмитро Шмагала, Тарас Шпікула, Мирон Куропась, Петро Пуцило, Марія Демидчук, Олена Штогрин, Іван Кокольський, Василь Гузар, Богдан Зорич, Іван Іванчук, Осипа Олінкевич, Ярослав Гук, Андрій Джула, інж. Степан Куропась і Ярослав Падох.

Предметом дискусії та запитів дискутантів були наступні справи: засади уділювання морґеджів, зокрема на церкви й народні установи; відсоткова стопа від морґеджів приватних і на церковні та громадські реальности; стан акції спрямованої на об'єднання братських Союзів; виконання минулорічних резолюцій та рекомендацій схвалених Головним Урядом, зокрема: друку нової книжки вкладок, придбання нового осідку головної канцелярії, комісії в справі „Українського Тижневика", звільнення більших сум із резервового фонду для побудови союзових домів і осель, виконання квот нового членство поодинокими відділами та округами, вартости бондів, які посідає УНСоюз, курсів українознавства, та Культурної Комісії, її складу і праці.

На запити дав вичерпну відповідь гол. предсідник Й. Лисогір. УНСоюз уділює морґеджі своїм членам, а також великі суми на народні та церковні будинки. Відсоткова стопа від приватних позичок виносить п'ять з половиною відсотків, хіба, що йде про більші реальності, обчислені на зарібок, тоді вона збільшується до шести відсотків у річному відношенні. Від морґеджових позичок уділюваних на народні і церковні цілі рахуємо мінімальні п'ять процентові відсотки. Під цю пору УНСоюз має понад два з половиною мільйона долярів на таких морґеджах, чим він може гордитися. Ці морґеджі причиняються до росту нашого громадського, в тім і церковного життя. В Канаді уряд обтяжує нас 15% податком, тому стопа відсотків за канадійські позички є збільшена.

Відносно злуки з братськими Союзами гол. предсідник пригадав довголітні розмови з УРСоюзом, які довели були вже до майже повного договорення, але на останній конвенції того Союзу схвалено резолюцію, якою заборонено Екзекутиві продовжувати розмови в справі об'єднання з УНСоюзом. УНСоюз готовий кожної пори розпочати нові розмови, бувши принципіяльно за об'єднанням. Вияснення гол. предсідника доповнив гол. секретар Ярослав Падох.

Відносно виконання минулорічних резолюцій, гол предсідник вияснив, що значна частина їх є виконана, деякі було трудно. Книжка вкладок є в друці і скоро появиться. Її здержала трудна й довга процедура затвердження стейтовими урядами всіх, навіть найменших змін та ще більша трудність узгіднення всіх побажань одного стейту з усіми іншими стейтами. Сподіємося ввести нову систему вкладок від 1 липня ц. р.

Осідок головної канцелярії не легко змінити. Зв'язане це питання з підшуканням відповідного місця та об'єкту, про який дуже важко. Є небезпека, що за новий об'єкт прийдеться нам платити куди більший податок, а наш адміністративний фонд є дуже малий і постійно зменшується, бо збільшуються адміністраційні видатки. Ми здані виключно на невеличкі впливи до адміністративного фонду, бо з посмертного фонду нам на ці видатки не вільно брати грошей. А втім, місто Джерзі Сити плянує основну перебудову околиці, в якій знаходиться головна канцелярія. Є можливість, що та околиця знову, як перед десятиріччями, стане одною з кращих в тому місті і околиці.

Члени комісії для розгляду питань Українського Тижневика не прислали відповіді на запити відносно їх пропозицій щодо того журналу. Тому було зайво скликувати коштовні конференції. Питання відносно інвестицій УНСоюзу в бондах вияснив гол. касир Роман Слободян. Він вказав на це, що УНСоюз набуває тільки першорядні бонди, яких сплата є зовсім певна.

Відносно Культурної Комісії УНСоюзу то її секретарем є головний редактор „Свободи", бо він уже з титулу свого становища має найбільше інформацій та досвіду у культурній праці взагалі, а зокрема УНСоюзу. Якщо хтось з головних урядовців бажав би допомогти в праці цієї комісії, вона радо його покличе до свого складу. Гол. предсідник дістає багато порад відносно праці, але він заінтересований також в праці та охоті допомогти.

Відносно питання про обмежене число курсантів на „Союзівці", він вказує на обов'язок всіх Відділів, Округ і діячів УНСоюзу допомогти в популяризації цих курсів і збільшення їх учасників. Треба на місцях творити фонди та встановляти стипендії тим більше, що йде про малі фонди: $120. для одного курсанта.

Після цього, о год. 12.45, перервано наради на обід до год. 2.30 по полудні.

ПОПОЛУДНЕВА (ЧЕТВЕРТА) СЕСІЯ

Пополуднева (четверта) сесія другого дня нарад, в вівторок, 18-го травня, почалася о год. 2.45. Нарадами проводив спочатку заступник головного предсідника інж. Степан Куропась, а опісля заступниця гол. предсідника Анна Герман.

Починаючи з цієї сесії на нарадах був приявний асистент головного секретаря Володимир Сохан, який записував хід нарад для зладження протоколу цьогорічного засідання Головного Уряду.

Продовжувалася дискусія над звітом гол. предсідника. Предметом дискусії були наступні справи: нові форми членських аплікацій; висота дивіденди та можливість задержування її в головній канцелярії для підвищення забезпечення члена, або на оплату його вкладок; знижка передплати за „Свободу" для всіх старших віком членів; союзові радієві передачі; дитячі табори на Союзівці; спеціяльні прибутки УНСоюзу з уділювання морґеджів; участь у братських конґресах; членство „президентського клюбу"; контроля діловодства УНСоюзу; зміна системи діловодства УНСоюзу; завдання „Українського Тижневика" і потреба його покращання; забезпечення від випадків на Союзівці; висота прибутку УНСоюзу від інвестицій; наладнання господарки друкарні і видавництва „Свободи"; більша активність молоді; вжиття частини резерви УНСоюзу на збільшення активности УНСоюзу й заложення для цієї цілі ротаційного фонду; зміна системи діловодства на Союзівці; посилення спортової акції молоді; видатки на Союзівку та фонди, з яких покриваються ці видатки; ремонти на Союзівці; службові поїздки членів Екзекутиви; підвищення організаторської винагороди; створення спеціяльного комітету для інвестицій; порівняння грамот УНСоюзу із полісами інших установ; співпраця поміж членами Екзекутиви; поїздки організаторів за порозумінням з місцевими головними урядовцями; групове забезпечення для головних урядовців; потреба включення директора Канадійської Канцелярії до користей, які прислуговують службовикам УНСоюзу.

Головний предсідник Йосип Лисогір дав відповідь на запити і справи у порядку, в якому вони були поставлені дискутантами, а саме:

УНСоюз має тепер понад два і пів мільйона морґеджів на церквах, школах і народних домах в ЗДА і Канаді.

Нові аплікації для дорослих членів вже затверджені і видруковані. Саме тепер їх розсилає Головна Канцелярія до всіх відділів з інформацією як їх вживати. Нова форма аплікацій для молоді ще не затверджена урядами деяких стейтів і провінцій.

Нова книжечка вкладок віддана до друку. Вона буде вживатися разом із впровадженням у життя нових грамот для всіх давніх кляс забезпечення та для двох нових грамот часового забезпечення на 5 і10 років. Нова книжечка вкладок має обширний вступ з поученням для секретарів та органнізаторів, як нею користуватися та як оформлювати нових членів.

УНСоюз підвищив дивіденду в минулих роках і сподіємося, що її можна буде підвищити в новому році знову. Плян здержування дивіденди для збільшення суми забезпечення члена, або заплачення його вкладок цілком реальні. але його можна буде здійснити щойно тоді, як багато членів бажатимуть цього та коли багато членів матимуть більші суми забезпечення і за це одержуватимуть дивіденди на вищі суми. Тільки при таких умовинах було б практичним і оплатилося б введення в життя такої зміни, яка вимагала б багато праці й заангажовання нових службовиків.

Знижку передплати за „Свободу" мають тільки члени забезпечені грамотами кляси T разом із іншими привілеями, як н.пр. збільшені дивіденди. Знижка для цих членів у передплаті була встановлена конвенцією і вона була апробована актуаріями, які брали під увагу те, що ці довголітні члени вплатили були чимало вкладок до часу переведення реформи забезпечення на резервову систему.

УНСоюз покрив частину коштів радієвої програми у Шикаґо. Це була спроба посилити рекляму УНСоюзу в цьому місті. УНСоюз покрив з адміністраційного фонду кошти нашої реклями, але ця передача не вдержалася довго. Радієва рекляма УНСоюзу була також у Філядельфії. В Ню Йорку її не було.

На дитячі табори на Союзівці маємо в цьому році багато зголошень і принимаємо їх дальше, бо ще не закінчений реченець зголошень. Опікунами дітей у таборі є в більшості дівчата, які виявилися більше дбайливими під кожним оглядом, та більше дбають про українську мову. Можливо, що варто б збільшити спортову програму в таборах.

При уділюванні деяких морґеджів на більші і зарібкові мешканеві доми одержано від підприємців додаткові одноразові оплати, яких в минулому році було біля $14,000. Ці оплати доповнювали наш адміністраційний фонд.

Участь у братських конґресах приносить нам чимало користей та дає можність виявити ролю українців в братському світі й познакомитися з проблемами інших братських організацій. Користаючи з досвіду більших братських установ, вчимося, як розв'язувати і наші проблеми. Це відноситься до загальних крайових і до стейтових братських конґресів, в яких беруть участь не лише члени Екзекутиви, але й місцеві члени Головного Уряду. Завваги гол. предсідника відносно користей нашої участи у братських конґресах доповнили й виявили на прикладах гол. радний Андрій Джула, гол. секретар Ярослав Падох і гол. контролер Іван Іванчук.

На листі „президентського клюбу" були подані предсідники відділів, які в минулорічній кампанії присднали по 7 і більше нових членів, без огляду на те, до якого відділу такі нові члени були прийняті.

Звільнення частини резервового фонду на набуття союзових домів і осель — для більших союзових осередків, вимагає згоди влади, яка її відмовляє. З нашої резерви можна виплачувати збільшену дивіденду, але набуття домів чи осель. забезпеченева влада вважає „непризнаними активами", й тому на це треба окремого дозволу. В цьому місці головний касир Роман Слободян пояснив, що на адміністраційні наші видатки можна перенести 5 процент із зібраних вкладок посмертного фонду. Такий процент дозволений законом. перенос більше фондів міг би стрінутися зі забороною влади.

Інж. Куропась запропонував схвалити рекомендацію, яка доручала б Екзекутиві особливо занятися цією справою, щоб конечно знайти можливість для більших переносів грошей з посмертного фонду, потрібних для покращання праці УНСоюзу. Інж. Куропась і Петро Пуцило завважували, що головний касир повинен був вже старатися про дозвіл на такий більший перенос фондів, а коли робив які старання. й вони не повелися, то повинен вжити інших засобів, щоб таки добитися дозволу на перенос 10 процент, замість 5%.

Головний касир Роман Слободян прочитав листа Департаменту Банківництва і Забезпечення Стейту Ню Джерзі з 26-го жовтня 1964, який, у відповіді на прохання Екзекутиви УНСоюзу про дозвіл на використання частини резерви на закуп союзових домів та осель покликається на стейтові закони, які не дозволяють на вжиття згаданого фонду на такі цілі (Секція 13, Розділ 167 — закони з 1959 року).

Фірма Ернст і Ернст жадає за перевірку нашої системи діловодства аж $6,500. Ми відбули з нею із нашими досвідченими службовиками нараду. И тому, що представники згаданої фірми не обіцювали, що цей їх коштовний огляд діловодства принесе певні користи, ми постановили відкласти цей дослід на рік, тим більше, що треба дати змогу цій фірмі, при річній контролі, більше познайомитися з нашим теперішнім діловодством. Маємо намір запропонувати, щоб такий дослід нашого діловодства був зроблений фірмою поступово при її річних контролях й тому без окремої заплати.

На пригадку Петра Пуцила, що Контрольна Комісія і Екзекутива, на спільному засіданні, схвалили перевести такий дослід діловодства, гол. предсідник вияснив, що він вважав це рекомендацією й до того не сподівався тоді, що фірма Ернст і Ернст зажадає таку високу ціну за дослід, й до того ще не ґарантує поліпшення нашого діловодства. Переводячи вже другу річну контролю, урядовці тієї фірми повинні знати, що в нашім діловодстві слід змінити і як.

В „Українському Тижневику" зайшли зміни. Відійшов ред. В. Душник, який не працював на повний час. Тепер перебере редаґування „У. Тижневика" ред. Зенон Снилик, який досі був занятий англомовною Енциклопедією Українознавства, при чому мав змогу поглибити своє українознавче знання.

За випадки, які трапилися на Союзівці, ведуться дві справи. Союзівка має забезпечення від такої відповідальности, але на обмежену суму.

Висота прибутків УНСоюзу з інвестицій порівняльно низька, бо маємо чимало давно набутих бондів, яких опроцентування є низьке. Їх продаж тепер приніс би втрату. До того не має ґарантії, що після продажу таких меншеопроцентованих бондів будуть запевнені на довше кращі приходи з нових інвестицій.

Згадувана у запитах можливість інвестування в друкарню „Свободи" $30,000 на закуп нових машин, в основі правильна. Але знаємо із досвіду інших братських організацій, що податкові уряди оподатковують такі прибуткові підприємства. Тому на випадок наладнання прибуткового підприємства грозить нам його оподаткування. Нашою проблемою є зрівноваження розходів з приходами нашого видавництва, щоб не було дефіциту, що не є легко при мінімальній висоті передплати „Свободи".

УНСоюз робить старання посилити активність молоді. Апелюємо до батьків, даємо місце в „Свободі" на публікацію сторінок молоді та видаємо „Веселку". Тут теж треба зачислити уділювання стипендій, курси українознавства, спортові акції і т. п., що вирощує у союзовому окруженні нових надійних громадських і союзових діячів.

На курсах українознавства стараємося також познайомити учасників з УНСоюзом і його працею для нашої спільноти.

Над цією справою розгорнулася довша дискусія, в якій взяли участь Мирон Куропась, Іван Іванчук, Володимир Ґалан, Роман Слободян, і Ярослав Падох, який запропонував, щоб на будуче замість однієї імпрези з декількома довгими промовами про УНСоюз, влаштовувати для курсантів поодинокі лекції союзових діячів про УНСоюз у різні дні їх зайнять у тижні.

На порушену вдруге справу створення так званого ротаційного фонду для розбудови союзового життя, головний предсідник заявив, що Екзекутива вжиє нових заходів згідно з рекомендаціями Головного Уряду.

Діловодство Союзівки могло б бути поширене, щоб давати детальніші дані про поодинокі ділянки. Але для цього потрібно затруднити більше число службовиків. Теперішня система дає повний образ діловодства, а сама господарка є здорова і дає вищі, від загально практикованих у таких підприємствах, прибутки.

Видатки на Союзівку покриваються із прибутків Союзівки, а коли їх не вистачає, з адміністраційного фонду. Раніші інвестиції в Союзівку зроблені з фонду захисту, з допомогового фонду та зі спеціяльного фонду. Направи і перерібки на Союзівці стараємося робити власними силами, бо це коштує значно дешевше. Робимо їх постепенно, щоб не було в одному році надто великих коштів, а при тому з кожним роком модернізуємо Союзівку. В щойно минулому році видано на Союзівку гроші з спеціяльного (Спешіял Контінджент) фонду в більшій сумі, бо несподівано зла погода зменшила передбачуваний прибуток Союзівки з $25,000 на $9,000, а треба було закінчити запровадження огрівання в залі під „Веселкою", схвалене Гол. Урядом у минулому році, що коштувало $11,000.00.

Поїздки членів Екзекутиви в терен є потрібні і корисні для вдержання звязку з округами і відділами. Вони причиняються до активізації організаційної праці.

Підвищення організаторської винагороди безсумніву збільшило б число нових членів. Але всі видатки, які покриваються з адміністраційного фонду, постійно зростають, а прибутки залишаються майже ті самі. Тому немає звідки виплачувати більші нагороди за нових членів.

Інвестиції є роблені згідно з рішенням Екзекутивного Комітету. За згодою і підписом членів Екзекутиви гол. касир купує бонди та виплачує морґеджові позички.

Порівняння вкладок та інших умов забезпечення наших нових грамот, які обов'язуватимуть з 1-го липня, з іншими забезпеченевими установами випадає в нашу користь. Ми не лише дорівнюємо провідним компаніям, але й часто наші умови забезпечення є кращі від умов інших установ забезпечення.

Всі важніші рішення Екзекутива переводить на спільних засіданнях. Члени Екзекутиви мають свої статутові ділянки праці, в яких діють самостійно, але маємо звичай, що у сумнівних справах порозуміваємося між собою.

Відносно поїздок в терен організаторів і потреби порозуміння про це з місцевими головними урядовцями вияснення дав головний секретар. Про кожну поїздку головна канцелярія повідомляє окружну управу місцевої округи і з нею звичайно плянує ці поїздки. Узгіднювати такі постійні поїздки організаторів із поодинокими гол. урядовцями було б недоцільно.

Групове забезпечення для усіх членів Головного Уряду натрапляє на законні перешкоди. На вимогу Ярослава Гука головний касир Роман Слободян доповнив це вияснення прочитанням відповіді в цій справі від Департаменту Забезпечення стейту Ню Джерзі, датованої 29 квітня 1965 року.

На додаткове запитання Ярослава Гука про те, чи на випадок недуги або відходу головного касира є особи, які повели б працю фінансового відділу, головний предсідник відповів, що в цьому відділі є службовики, які мають довголітній досвід і знають працю, так що цим не треба турбуватися.

Директор Канадійської Канцелярії, Богдан Зорич, просив вияснити йому, чи він є включений у групове забезпечення службовиків Головної Канцелярії, на що він одержав від головного предсідника потверджуючу відповідь.

На цьому закінчилась дискусія над звітом гол. предсідника.

Комісія обрана для зложення телеграм до Президента ЗДА, Папи і Кардинала Сліпого в складі: А. Драган, Анна Чопик і М. Куропась представила їх текст. На внесення голови Комісії ред. А. Драґана однодушно схвалено телеграми й доручено їх вислати.

ДЕПЕША ДО ПРЕЗИДЕНТА

„Головний Уряд Українського Народного Союзу, що існує вже 71 рік та об'єднує 85 000 громадян українського походження, закумулювавши понад $30 000 000, зібраний на своїх річних нарадах упродовж цього тижня, користає з цієї нагоди, щоб в імені своїх членів висловити повну й беззастережну підтримку для всіх заходів нашого Уряду, скерованих на скріплення оборонної могутности нашої країни. Ми зокрема підтримуємо рішучість та зусилля нашого Уряду протиставитись комуністично-московській і китайській аґресії у Південному В'єтнамі та спробі поширення комуністичного верховодства в Домініканській Республіці чи в будь-котрій іншій частині світу. Ми добре знаємо і пам'ятаємо всі неописані втрати і терпіння, що їх зазнала і ще досі зазнає від московського комунізму перша жертва його аґресії — Україна. Ми також всеціло підтримуємо програму нашого Президента й Уряду щодо боротьби проти вбогости, за збільшення добробуту для всіх, усунення расової нерівности, забезпечення більшої медичної опіки для старших осіб та інших заходів у програмі побудови величнього суспільства".

ДЕПЕША ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ ДО ПАПИ ПАВЛА VI

„Головний Уряд Українського Народного Союзу, найстаршої і найбільшої братерської української організації, започаткованої в ЗДА в 1894 році, яка об'єднує сьогодні 85 000 громадян ЗДА і Канади українського роду, зібравшися на свої річні наради, вважає своїм приємним обов'язком висловити Вашій Святості найглибшу подяку за постійну і прихильну увагу до українського народу, виявлену тепер вивищенням Його Великого Страдника і непохитного Ісповідника Христової Віри — Митрополита Йосифа Сліпого до гідности Кардинала Вселенської Церкви. При цій нагоді дозволимо собі висловити надію, що Ваша Святість утривалить цю любов й опіку у відношенні до богобоязливого українського народу створенням Українського Католицького Патріярхату".

ЛИСТ ДО КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО

„Головний Уряд Українського Народного Союзу, найстаршої і найбільшої установи американських і канадійських громадян українського роду, що об'єднує у своїх рядах 85 000 членів, зібраний на своїх річних нарадах цього тижня, пересилає Вашій Еміненції сердечні побажання з нагоди підвищення до гідности Кардинала Вселенської Церкви. Це підвищення, здобуте Вашою Еміненцією довголітніми терпіннями і непохитністю в ісповіданні Христової Віри, вважаємо рівночасним вивищенням нашої Церкви та нашого многострадального українського народу. Пересилаючи Вашій Еміненції наші найкращі побажання, ми рівночасно висловлюємо надію, що Апостольська Столиця утривалить виявлену вже Нею увагу до українського народу організаційним завершенням Української Католицької Церкви — створенням Українського Католицького Патріярхату".

Пополуднева сесія другого дня нарад закінчилася о год 7.15 вечером.

Третій день нарад

СЕРЕДА, 19-го ТРАВНЯ 1965 р.

В середу, 19-го травня, третього дня нарад, о год. 9.30 ранку головний предсідник відкрив ранню (п'яту) сесію річного засідання.

На внесення Андрія Джули, піддержане Оленою Штогрин, прийнято одноголосно звіт головного предсідника, над яким попереднього дня відбулася дискусія.

Звіт заступника головного предсідника, інж. Степана Куропася, прийнято без дискусії на внесення Дмитра Шмагали, піддержане Оленою Штогрин.

Також звіт заступниці головного предсідника Анни Герман прийнято без дискусії згідно з внесенням Олени Штогрин, піддержаним Василем Гусарем.

Після цього провід нарадами перебрав заступник головного предсідника інж. Степан Куропась, який відкрив дискусію над звітом гол. секретаря.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ ЯРОСЛАВА ПАДОХА

В дискусії взяли участь: Дмитро Шмагала, Гелен Олек, Олена Штогрин, Ярослав Гук, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Петро Пуцило, Анна Чопик, Іван Іванчук і Іван Одежинський.

В дискусії порушено цілий ряд справ секретарського та організаційного характеру, а саме: зміни системи виплати дивіденд в тому напрямі, щоб брати до уваги суму виплачених вкладок; числа жінок — членок УНСоюзу та їх участу у союзовій діяльності; поїздок членів Екзекутиви на Захід; акцидентового забезпечення та його популяризації;

(Продовження на стор. 4-ій)

VIII. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

(Продовження)

часового забезпечення, можливости посилення членської кампанії у зв'язку з недалекою конвенцією шляхом заклику вибирати делеґатами на Конвенцію активних учасників кампанії; виїзду і побуту в терені обласних організаторів; росту департаменту молоді; потреби пропаґандивної літератури; пізного поміщування посмертних згадок про членів; підвищення віку, до якого можна придбати акцидентове забезпечення і продовження його важности до 70-го року життя; браку книжки вкладок; форми протоколів засідань Екзекутиви; потреби протоколованих апробат поїздок членів Екзекутиви; поради вдержувати тісніші контакти з Окружними Комітетами; висилки членам Головного Уряду протоколів Екзекутиви у двох мовах; творення нових відділів; причин малого поширення акцидентових грамот.

На питання і завваги відповів гол. секретар в такому порядку:

Дивіденда є ухвалювана Екзекутивою на пропозицію актуарія і вона є залежною від суми забезпечення і віку грамоти. Маємо надію, що зможемо в будучності змінити систему виплат дивіденди так, щоб вона була пропорційна до висоти вплачених вкладок.

УНСоюз має понад 40 відсотків членів жінок. Це є унікальне. Відсоток жінок в американських забезпеченевих установах є куди нижчий. Участь жінок у минулорічній кампанії була слабша, тому й не роблено спеціяльної статистики. Можна жалувати, що колишня дуже жива активність жіноцтва в УНСоюзі змаліла. На заклик відносно обласної організаторки не зголосилася ні одна жінка.

Поїздка на Захід була корисною. Ми мали деякі труднощі з відділами. На Заході в місцевосцях, які ми відвідали, були влаштовані збори з членами та ширші зустрічі з українським громадянством. Можна сподіватися пожвавлення організаційної праці на Заході. Поїздка на Захід була схвалена на попередньому річному зсіданні та була солідно підготована з наперед проголошеними зборами, зустрічами та іншими імпрезами. Дуже успішними були виступи українського співочого і танкового ансамблю на крайовому Братському Конґресі у Сіятел, Вашинґтонського стейту, у зв'язку з участю в якому відбулась поїздка на Захід.

Винагороди за акцидентові грамоти низькі, тому, на жаль, деякі організатори і секретарі не поширюють цього роду забезпечення, але є амбітні організатори, які придбали чимало членів акцидентовими грамотами. Ці грамоти подумані, в першу чергу, як доповнення забезпечення осіб уже забезпечених в УНС, яким треба збільшити забезпечення.

Обласні організатори мають поділений терен дії, кожний має під своєю опікою Відділи на терені кількох стейтів. Стейт Коннектикат належить до обсягу діяльности Степана Гавриша. Небаром нів вибереться туди на працю. Гол. секретар завважав, що бракує людей охочих стати обласними і окружними організаторами, тому він буде вдячний головним урядовцям за допомогу підшукати кандидатів на ці пости. Дуже нагляча є потреба обласного організатора на місто та стейт Ню Йорк і Західню Канаду, де пороблено деякі заходи.

До департаменту молоді прибуває в кожному році приблизно одна третина всіх нових членів, так що цей департамент дальше росте. Цей ріст спинює постійний відхід молоді з виплаченими грамотами, та її перехід до департаменту дорослих, щоб в цей спосіб набути всі членські права. Також слід пригадати, що молодь понад 16 років, яка набуває нові грамоти, рахується не за молодь, але дорослих. В порівнянні з іншими організаціями число молоді в УНСоюзі є дуже корисне.

Головний секретар погоджується з тим, що слід збільшити винагороду за акцидентові грамоти. Цьогорічну передконвенційну кампанію повинно оживити поширення наших грамот часового забезпечення. Згідно з піднесеними вказівками Гол. Канцелярія буде закликати Відділи, щоб вони вибирали конвенційними делеґатами в першу чергу особи, які приєднали для Відділу і УНСоюзу бодай по 10 членів.

Ведемо посилену акцію вишколу і перевишколу організаторів і секретарів, щоб вони могли успішно змагатися з досконало вишколеними і не завжди льояльними до других установ асекураційними агентами. Організаторам дораджуємо відвідувати кандидатів на членів, залишити їм пропаґандивні матеріяли УНСоюзу та писані пропозиції щодо забезпечення в УНСоюзі.

Посмертні згадки є поміщувані в такому порядку, в якому вони до нас, чи до адміністрації „Свободи" наспіли. Робимо вимки лише тоді, коли посмертна згадка може появитися ще перед похороном. Вістки про смерть секртарів та других визначних союзовців подаємо на першій сторінці, під умовою, що одержимо дану сумну вістку негайно після смерти.

Акцидентове забезпечення досі не досягло числа двох тисяч членів. Тому й поширення віку видачі цих грамот, —як і продовження часу їх важности, не є ще побажане і оправдане. Можливо, що це станеться дещо пізніше.

Книжечка з таблицями вкладок і зворотних вартостей вже віддана до друку. Ми бажали надрукувати її на відривних листках, але це значно збільшило б кошт друку й до того таку книжечку було б важче постійно носити при собі.

Протоколи Екзекутиви, поміщувані в „Свободі", є писані спеціяльно в скороченій формі, щоб не забирати багато місця. В потребі виготовлюється додатки до протоколу, які зберігаємо.

Головна Канцелярія держить постійно зв'язок з Окружними Комітетами і з ними порозумівається у всіх важніших справах, які відносяться до їх терену. З ними плянуємо працю відділів і щороку посилаємо Окружним Управам вказівки щодо праці впродовж року. Протоколи Екзекутиви виготовляється також в англійській мові. На бажання можемо їх висилати головним урядовцям. На погляд головного предсідника, замість того можна буде їх поміщувати в скороченій формі в „Українському Тижневику".

Дозволи на нові відділи даємо в порозумінні з округами і лише з нових членів. Ставимо вимогу, щоб нові відділи збільшували своє членство у перших двох роках тільки новими членами, а не переходом до них членів з інших, існуючих відділів.

На цьому закінчено дискусію над звітом головного секретаря Ярослава Падоха і на пропозицію Василя Гусара, піддержану Дмитром Шмаґалою і Іваном Кокольським, прийнято цей звіт одноголосно.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО КАСИРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

Після 30-хвилинної перерви, о год. 12.15 приступлено до дискусії над звітом головного касира Романа Слободяна, участь в якій взяли: Дмитро Шмаґала, Анна Чопик, Іван Кокольський, Олена Олек, Петро Пуцило, Іван Іванчук, Ярослав Гук, Мирон Куропась, Тарас Шпікула, Олена Штогрин і Йосип Лисогір та Ярослав Падох, які доповнювали вияснення головного касира.

В дискусії заторкнено наступні справи: канадійські морґеджі і їх обмеження; як вив'язуються з платностей особи, які затягнули морґеджі; залеглости відділів зі спізненими розрахунками; розподіл фондів та спеціяльний (континджент) фонд; платні службовиків Союзівки; невиплачені виплати посмертного забезпечення; самовистачальність Союзівки; забезпечення (бондування) секретарів; можливість побудови нового будинку на Союзівці; дотеперішні видатки на Союзівку і фонди, з яких видатки покрито; стан андміністраційного фонду; фонд Наглої Потреби; конвенційний фонд.

Головний касир Роман Слободян дав відповідь на запитання в порядку порушених справ:

Канадійські морґеджі можуть бути уділювані тільки з фондів, які зложили канадійські члени. Лише на початку ми були позичили на морґеджі в Канаді $65,000 з американських фондів, але тепер старасмося видавати на канадійські морґеджі тільки гроші канадійських членів.

Канадійські інвестиції на кінець 1964 р. були такі:

готівка в банках	$ 62,489.88	2.07%
Бонди	1,783,474.68	58.94 "
Морґеджові позички	1,104,806.06	36.50 "
Позички членам на підклад грамот	75,291.20	2.49 "
Разом:. . .	$3,026,061.82	100.00%

Відносно сплати морґеджових позичок на понад 600 морґеджів тільки сім не є в повному порядку, бо по 4 місяці залягають із сплатою рат й треба буде поробити відповідні заходи, коли цей стан не зміниться.

Відносно Відділів, які залягають з вкладками, в останніх роках мали ми випадки з двома відділами, які дуже занедбали збирання і вплачування до Головної Канцелярії вкладок. В цих відділах переведено перевірку книжок і платничих книжечок членів і стверджено разом понад $5,000 довгів цих Відділів до УНСоюзу. Ці справи передано адвокатам. Інші відділи, які спізняються з вкладками, одержують від нас постійні пригадки і ми старасмося запобігти випадкам, подібним до згаданих вище двох відділів.

Фонди УНСоюзу є поділені згідно з вимогами забезпеченевої влади, а переноси грошей з одного до другого фонду можуть бути переведені тільки згідно з обов'язуючими законами. Спеціяльний (контінджент) фонд постав при реформі наших грамот забезпечення в 1933 і в пізніших роках. На ньому було нагромаджено $383,935.84, з чого ми вложили в Союзівку $313,897.47, а решту фонду зберігаємо і до нього докладаємо суми призначені на пенсійний фонд службовиків УНСоюзу і „Свободи".

Всі службовики і сезонові робітники Союзівки дістають тепер платні виключно з фондів Союзівки.

Невиплачені посмертні забезпечення, вичислені у звіті головного касира, відносяться до випадків, в яких бракують деякі документи потрібні для полагодження виплати, або існують інші труднощі, як н. пр.спадкоємці є невідомі тощо.

Справа самовистарчальности Союзівки досить складна. Ми не можемо відкладати конечних направ і ремонтів, бо тоді Союзівка нищилась би і ми поносили б втрату у вартості цієї оселі. Сума $30,000 перенесених минулого року на потреби Союзівки, була конечна для викінчення раніше розпочатих будівель. Видаток цей був узгіднений Екзекутивою. Коли думаєте, що такі направи не є потрібні, то може краще поставити внесок, щоб Союзівку продати.

Головний контролер Петро Пуцило пригадав в цьому місці, що минулорічне засідання Гол. Уряду вирішило, щоб Союзівка була самовистарчальною, та що такої резолюції не повинна була Екзекутива нехтувати, чи зміняти.

Забезпечування (бондування) секретарів виявляється складною справою. По консультації з агентами асекураційних компаній показується, що для забезпечення секретарів треба було б завести строгу контролю секретарів і їх способу урядування, а й при цьому це була б коштовна річ і значно дорожча, як ці спорадичні випадки втрати грошей через занедбання секретарів. За довгі роки ми втратили, і то не зовсім, бо ще маємо надію гроші одержати назад, лише коло $5,000, а бондування секретарів коштувало б значно більше, коли б ми їх забезпечували н. пр. по $5,000.

На Союзівці треба б побудувати новий будинок бодай на 50 кімнат, але на це треба фондів і тільки коли б Головний Уряд схвалив такий видаток в сумі близько $100,000, ми могли б приступити до будови. Гроші могли б бути позичені з допомогового фонду $50,000, а решта з інших фондів. Досі інвестовано в Союзівку $497,123.96 (Спеціяльний фонд — $313,897.49; запомоговий фонд — $108,400.00; фонд Захисту — $74,826.49).

Проблема збільшення адміністраційного фонду досить складна. Як вже пропоновано раніше, можемо пробувати перенести в цьому році не 5 але 10 процент від зібраних вкладок посмертного фонду. Існує питання, чи на це погодиться забезпеченева влада.

Фонд Наглої Потреби росте з кожним роком, але пожертви на нього з кожним роком маліють. В 1963 році було пожертв близько на $6,000, а вже у 1964 тільки около $2,000. Жертвенність впала мабуть тому, що члени дістають збільшені дивіденди і тому не так швидко рішаються віддавати їх на фонд Наглої Потреби. Треба пригадати членству цей важливий, зокрема в теперішній бурхливий час, фонд окремими листами та в пресі.

На конвенційному фонді маємо зібраних у звітовому часі (з кінцем квітня 1965 р.) $63,967.65, а сподіємося ще зібрати до конвенції $26,702.75, що дасть разом $90,670.40, отже буде знову проблема позички на покриття діст делеґатів і інших коштів конвенції.

Після цих вияснень на пропозицію Ярослава Гука, піддержану Дмитром Шмаґалою і Оленою Штогрин, прийнято одноголосно звіт головного касира, після чого проголошено обідню перерву.

ПОПОЛУДНЕВА (ШОСТА) СЕСІЯ

Пополуднева (шоста) сесія третього дня нарад, в середу, 19-го травня, почалася о год. 3.00 пополудні. Проводив нею заступник головного предсідника інж. Степан Куропась до кінця дискусії над звітом головного редактора „Свободи".

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА АНТОНА ДРАҐАНА

В дискусії над звітом головного редактора взяли участь: Богдан Зорич, Андрій Джула, Марія Демидчук, Мирон Куропась, Олена Штогрин, д-р Володимир Ґалан, Ярослав Падох, інж. Степан Куропась і Іван Іванчук.

В дискусії порушено ряд справ та поставлено редакторові чимало запитань, важнішими з яких були: становище „Свободи" до літургічної мови та до українського католицького патріярхату; питання „зустрічей" і дискусія над ними на сторінках „Свободи"; відкриті листи до „Свободи"; висилка оказійних чисел „Українського Тижневика" українським клюбам тут народженої молоді та „Веселки" українським школам; поміщування дописів про союзову діяльність і посмертних згадок про членів УНСоюзу; сторінки молоді; постійні дописувачі та їх винагорода й обов'язки; поміщування в газеті дописів членів Екзекутиви; система редаґування „Свободи"; редаґування „Українського Тижневика" по відході ред. В. Душника; поміщування оголошень про відділові збори; довгі дискусії в газеті над маловажними справами; спільні наради редакторів „Свободи"; потреба спільних нарад редактора з членами Екзекутиви УНСоюзу, головно у важливіших справах; потреба помічної сили в редакції для полагоджування кореспонденції; дискусії з іншими ґазетами; проблема нових сил для редакції „Свобода"; архів „Свободи"; становище до „зустрічей" в Ню Йорку і в Шикаґо; відношення „Свободи" до УКК в Америці та до КУК в Канаді; видання квартального англомовного „Дайджест" з „Веселки".

В доповненні до свого звіту і окремого друкованого довірочного вияснення, доручeного кожному членові Головної Ради, головний редактор подав наступні вияснення до справ порушених у дискусії:

„Свобода" старається по найкращій волі практикувати соборність, рівність і надпартійність, бо це є моттом політики УНСоюзу. Кожночасне становище „Свободи" є подаване тільки в редакційних статтях, тому не треба дошукуватися його в статтях підписуваних різними авторами. Часом у важних суперечних справах ми не занимали різкого становища, коли це могло вийти на шкоду такій справі. „Свобода" практикувала обережність у виступах, які могли б читачі інтерпретувати, як виступи проти наших провідних установ чи осіб, так у громадському, як і церковному житті. Згаданий одним дискутантом суперечний виступ з рефератом одного із редакторів „Свободи" був його приватним виступом, як це заявив був цей редактор на початку і при кінці свого реферату.

„Свобода" не має обов'язку відповідати на відкриті листи, як теж не хотіла публікувати таких листів, коли вважала, що це було б шкідливе для дорогої нам усім справи. Тут варто теж зважити, що „Свобода" має найбільший тираж і не входить в дискусії з іншими газетами часто саме тому, щоб не давати цим газетам великого розголосу дискусією з ними в нашій більш поширеній газеті.

Становище „Свободи" до справи патріярхату — це повна піддержка Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого. Кардинал Сліпий веде справу патріярхату дуже мудро і достойно, завдяки чому справа має добрі вигляди. Ми повинні стояти одностайно за нашим Кардиналом. Оспорювана і широко дискутована акція збирання підписів за патріярхатом велася в порозумінні з церковною владою у Канаді, але без нього на Сході ЗДА. Становище до самої акції збирання підписів не можна вважати рівнозначним з наставленням до надзвичайно важної для всіх українців справи створення українського католицького патріярхату.

Оказійні примірники „Українського Тижневика" і „Веселки" пробували ми і дальше пробуватимемо розсилати, щоб їх популяризувати. Радо вишлемо їх на нові адреси українських клюбів та українських шкіл, якщо одержимо їх, зокрема від членів Головного Уряду.

Всі вістки про діяльність округ і відділів, як і взагалі про союзову активність, мають в „Свободі" першість. Також і посмертні вістки про померших членів містимо перед іншими вістками та маємо для них вироблену систему поступовання. Те саме відноситься до вісток про смерть визначних осіб, поміщуваних на першій сторінці. Дописи членів Екзекутиви користають теж із права першости у їх поміщуванні.

Сторінки молоді появляються завдяки праці над ними редакторів — представників молодечих організацій. „Свобода" не покриває жадних видатків, зв'язаних з редаґуванням цих сторінок, хоч поносить усі кошти їх друку.

„Свобода" має в дану пору кількадесять постійних дописувачів і вони є членами УНСоюзу, про що подбав наш головний секретар навіть у випадках деяких кореспондентів за кордоном і за океаном. Ці дописувачі працюють за скромною винагородою.

Кожного дня ранком, зараз по випуску числа „Свободи", відбувається коротка нарада редакторів над актуальними справами і тоді вони розділюють між собою теми („тапікс") для їх статтей. При вирішуванні добору матеріялів до газети керуємось тими самими критеріями, що й кожна газета: актуальністю та придатністю матеріялів до друку. Очевидно, що завжди маємо на увазі й потреби нашої організації та громади. Часто поміщуємо вістки про імпрези, які мають відбутися, коли це важні події.

По відході редактора Володимира Душника перебрав редаґування „Українського Тижневика" редактор Зенон Снилик, про що вже згадано в моєму звіті. Ред. Снилик перебирає працю редактора „Українського Тижневика" з повною відповідальністю своїх завдань. Досі виявив себе ред. З. Снилик здібною особою з інклінаціями до наукової і дослідної праці, й треба сподіватися, що таким він виявиться також у редакторській праці.

Оголошення про відділові збори повинні секретарі висилати до „Свободи" не менше, як десять днів перед зборами, щоб запевнити собі їх поміщення на час. Оголошення, які висилані всього на кілька днів перед зборами, приходять часто так пізно, що „Свобода" не може поносити відповідальности за їх спізнене поміщення.

Дискусії — голоси читачів оживляють газету. Навіть останні дискусії над, здавалось би, маловажними справами знайшли зацікавлення серед багатьох читачів та принесли вкінці користь громаді. Правда, що й одержуємо часом голоси проти продовжування таких дискусій.

Вертаючись до становища „Свободи" до зустрічей, редактор зацитував слова саме опублікованої заяви голови ФБІ Гувера, в якій він подав, що в кожній групі відвідувачів із СССР є принайменше одна особа зі спеціяльними дорученнями від КҐБ.

Д-р Володимир Ґалан додав до цієї справи вияснення, тому що були завваги відносно його гострого виступу проти зустрічей. Він ствердив, що була велика різниця між зустрічею наших громадян зі совєтськими культурними діячами в Ню Йорку та в Шикаґо.

Говорячи про редакторів і співпрацівників „Свободи", ред. А. Драґан зокрема відмічує одного з найбільш відданих, солідних і часто до самозаперечення працівника, редактора спортових матеріялів у „Свободі", як і автора багатьох вісток та повідомлень з життя і праці УНСоюзу, п. Володимира Сохана, асистента головного секретаря УНС.

Головний секретар Ярослав Падох в дискусії над звітом головного редактора „Свободи", з'ясував складні обставини існування і праці УНСоюзу і його органу „Свободи" в часі, коли нашу заморську громаду схвилювали важливі питання зміни календаря, церковної мови, патріярхату, зустрічі. Він дораджував ставитися до всіх таких важливих проблем із особливою застановою і перед проголошенням становища „Свободи", яка є офіційним органом УНС, нараджуватися спільно над кожним кроком. При всій своїй традиційній незалежности в способі редаґування газети, редакція повинна більше користати із добросусідських порад членів Екзекутиви. Досі таких дискусій і спільних нарад над важнішими справами було замало. У випадках дискусій над різними спірними справами краще уникати скрайностей, тому не радить поміщувати надто різких голосів читачів. Головний секретар висловився вповні за становищем УККА до справи зустрічей, але тут же заявив, що треба поступати обережно у відношенні до КУК, бо маємо дві суверенні українські громади і два окремі суверенні проводи українців на терені ЗДА і Канади, яких рішення повинні вони взаємно респектувати. Головний секретар видвигнув потребу помічної сили для редакції, яка мала б вчасно полагоджувати кореспонденцію. Також пригадав, що постійні кореспонденти „Свободи" в 3-4 країнах мають обов'язок не лише дописувати з тих країн, але й дбати про правильний образ УНСоюзу і „Свободи" серед українців у цих країнах.

Головний редактор А. Драґан запевнив Головний Уряд, що становище „Свободи" у справах українського католицького патріярхату і культурного обміну (зустрічей) було устійнене з членами Екзекутиви. Критичні голоси про „Свободу" доказують, що „Свобода" є найбільше свобідною газетою, бо вона є залежною від найбільшого числа осіб: 85,000 членів УНСоюзу.

Після вияснення заступника головного предсідника інж. Степана Куропася про зустріч в Шикаґо, яку не можна зачисляти до імпрез культурного обміну і на якій „ніхто з міким не цілувався", головний редактор повторив коротко з'ясоване в його звіті становище „Свободи" до таких зустрічей.

Вкінці дискусії над питанням зустрічей інж. Степан Куропась заявив, що ми признаємо авторитет УККА і тому на будуче будемо повинуватися його постановам та не підемо на зустрічі. Натомість будемо все дискутувати зі „Свободою", яку часто хвалимо і яку любимо, бо вона не є непомильною і не можна сказати, що вона завжди є ОК.

В дальших вясненнях на запити головний редактор сказав, що „Свобода" свідома потреби притягнути до редакції молоді сили, але це нелегке завдання. Чим раз важче підшукати особу, яка цінила б моральні вартості праці для своєї громади у „Свободі" чи УНСоюзі, та не міряла їх лише висотою платні і перспективами карієри.

„Свобода" вже поробила перші кроки для започаткування видання квартальних „Дайджест" із „Веселки" в англійській мові.

На цьому, на внесення Івана Іванчука, піддержане Оленою Штогрин і Тарасом Шпікулою, закінчено дискусію і прийнято одноголосно звіт головного редактора Антона Драґана.

В цьому місці провід нарадами перебрав головний предсідник Йосип Лисогір, після чого і приступлено до дискусії над звітами Контрольної Комісії.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ І ЇЇ ЧЛЕНІВ

До дискусії зголосилися: інж. Степан Куропась, Андій Джула, Марія Демидчук, Ярослав Падох, Богдан Зорич і Ярослав Гук.

В дискусії порушено наступні справи: кошти „Союзівки" від початку її існування до кінця звітового року; контроля прибутків і розходів „Союзівки", зокрема з дрібної продажі напитків у барі; потреба негайного оголошування пожертв на прес. фонд „Свободи" та „Веселку"; потреба вишкільних курсів для секретарів і організаторів; контроля Відділів та допильновування, щоб вони відбували збори; проблема по кращання умов праці у Головній Канцелярії; питання співпраці між членами Екзекутиви; неприсутність в Головній Канцелярії головного предсідника та пропозиція уділення повновласти підписувати чеки двом із трьох членів Екзекутиви; як розуміти у звіті Гол. Контролера П. Пуцила, що „Свобода" не сповняє своїх завдань; виконання постанов Гол. Уряду в справі Канадійської Канцелярії; контроля Канадійської Концелярії.

На запит про дотеперішні кошти „Союзівки" дав вияснення гол. контролер Іван Кокольський. Він подав, що книжкова вартість Союзівки — це $570,000, але справді видано на неї вже $995,015.26, не враховуючи тут ще деяких поправок і меблів. Зробила ці підсумки К. К. на підставі цифер, що їх подав головний касир Роман Слободян.

Іван Кокольський пояснив також, що К. К. не мала змоги провірити точно дрібної розпродажі в барі, але провірила в основному закупи та інвентуру Союзівки. Його вияснення доповнив головний предсідник, підчеркуючи коштовність точної системи контролі. Він подав, що точні дані про закупи напитків до бари та прихід з розпродажу виказують 58 процентів прибутку. Цей відсоток є вищий, як пересічно буває в таких підприємствах.

Пожертви на пресовий фонд „Свободи" і „Веселки" є проголошувані в порядку їх одержання і вони є втягнені в приходи та постійно підсумовувані.

Про потребу секретарсько-організаторських курсів згадав у своєму звіті гол. контролер Петро Пуцило і на запит в цій справі дав вияснення головний предсідник, заявляючи, що Головна Канцелярія старається влаштовувати центральні і окружні курси, як тільки є відповідне число курсантів. На приклад в червні ц. р. відбудеться центральний курс на Союзівці в тижні 21-го до 25-го.

На запит, що потрібно для покращання умов праці в Головній Канцелярії, голова К. К. д-р Володимир Ґалан подав такі уліпшення: 1) нове приміщення для Головної Канцелярії, 2) заплата за службовиків 50 відсотків оплат за лікарське і шпитальне забезпечення (Блю Крос і Блю Шілд), 3) відновлення устаткування бюр (меблі). Головне — це тіснота в Головній Канцелярії.

Головний радний Мирон Куропась запропонував резолюцію в справі заплати 50 відсотків оплат за Блю Крос і Блю Шілд службовиків, висловлюючи надію, що фінанси УНСоюзу на це дозволять.

Д-р Володимир Ґалан потвердив, що справа половинної заплати цього шпитального і хірургічного забезпечення безсумнівно піднесе мораль службовиків УНСоюзу і „Свободи" та підчеркнув, що треба перестати докладати гроші до Союзівки, яка має бути самовистарчальною.

На запитання про згадку у звіті К. К. про брак належної співпраці між членами Екзекутиви відповів голова К. К. д-р Володимир Ґалан, який підмітив потребу розподілу репрезентаційних поїздок та спільних рішень членів Екзекутиви в цих справах. Бували часті випадки неприсутности Головного Предсідника, без відома других членів Екзекутиви. Д-р В. Ґалан пропонував надати повновласть підписувати чеки також головному секретареві, щоб у випадку неприсутности головного предсідника міг він підписувати чеки разом з головним касиром.

На запит К. Комісії, головний секретар Ярослав Падох пояснив, що він часто довідується про поїздки і офіційні візити головного предсідника щойно з вісток у „Свободі", як н. пр. про візиту в амбасадора Коглера, чи поїздки до Філядельфійського Митрополита та випадок із приїздом гол. редактора з Риму, коли він про цю поїздку звітував при зачинених дверях тільки самому головному предсідникові. Співпраця між членами Екзекутиви існує, але формально. Для добра УНСоюзу вона повинна бути значно поширена і загальні засади такої співпраці повинна б, в потребі, вирішити власне Контрольна Комісія.

Головний касир забрав слово в цій справі, вияснюючи, що є членом Екзекутиви від 1920 року та пережив вже 4-ох головних предсідників. Всі справи він вирішує з головним предсідником. Відносно чеків сказав, що було б добре дати повновласть третьому членові Екзекутиви підписувати чеки в часі неприсутности головного предсідника.

Головний предсідник Йосип Лисогір звернув увагу, що справу повновластей підписувати чеки регулює статут УНСоюзу, який виразно називає уповноважненими до того тільки касира і головного предсідника. Про години праці в Головній Канцелярії члена Екзекутиви вияснив, що не самі години праці в канцелярії свідчать про виконану працю. Екзекутива має обов'язок вдержувати різні контакти і тому він часто мусить виходити чи виїздити поза канцелярію. Він твердив, що його секретарка в Головній Канцелярії завжди знає куди він поїхав, чи пішов, та коли можна його сподіватися назад. Це вважає він вистарчальним і не думає, що має обов'язок голосити це окремо другим членам Екзекутиви. Тут гол. предсідник вияснив припадковість візити в амбасадора Колера та несподіване запрошення Митрополита до Філядельфії, на яке він поїхав на візиту разом з головним редактором. Більшість репрезентаційних справ полагоджує головний секретар, який одержує всі листи, але він думає що й справи „Свободи" треба трактувати, як справи належні до його компетенцій. Як головний предсідник він має свої функції і відповідальности і не вважає за потрібне в цих справах з ніким радитися, але у всіх інших важних справах він радиться других членів Екзекутиви, та не кермується тут жадними симпатіями, чи антипатіями.

Д-р Володимир Ґалан пояснив закид відносно „Свободи", що К. К. свідома, що її головний редактор багато працює, але все ж є ділянки, в яких треба дещо поправити.

На закид недодержання постанов Головного Уряду про Канадійську Канцелярію відповів головний предсідник, що Екзекутива не одержала була від директора Б. Зорича пляну праці, щоб могла його апробувати, тому цей закид є необоснований.

(Продовження в наступному числі)

Шевченківські роковини в Йонкерсі, Н. Й.

2-го травня українська громада в Йонкерсі відсвяткувала Шевченківські роковини. Старанням місцевого Шевченківського Комітету під головуванням п. А. Кулинича відбувся в авдиторії української школи св. Михайла святочний концерт в честь Великого Кобзаря, получений з відслоненням пропам'ятної таблиці, котра буде вмурована у вестибюлі шкільного будинку.

Свято відкрив п. А. Кулинич, з'ясувавши працю Шевченківського Комітету. Цей Комітет, завданням котрого є побудування пам'ятника Шевченкові на публічній площі в Йонкерсі, зібрав дотепер — $1 300 на Шевченківський пам'ятник у Вашингтоні та — $2 300 на пам'ятник в Йонкерсі. Комітет виєднав в Управі міста відповідну площу, де має станути пам'ятник Т. Шевченкові.

Місцевий парох о. декан В. Клос доконав формального відслонення пропам'ятної таблиці, роботи різьбара Михайла Дзиндри, підкреслюючи значення Шевченка у відродженні українського народу та обов'язок виховувати нашу молодь на творах поета.

Мистецька частина почалася відспіванням „Заповіту". Жіночий хор ім. Лесі Українки під орудою А. Кулинича відспівав „Думи мої", „Ой літа орел", „Баркаролю" М. Лисенка та уривки з „Вечерниць" Ніщинського. За мистецьке виконання публіка нагородила хористок та солісток (п. Гіль, Гошко, Вітюк, Футала) рясними оплесками. Пані Н. Кудрик з чуттям продеклямувала уривки з „Посланія", а п-і Кіцюк виконала мелодеклямацію „Іван Підкова" на тлі хорової точки „Чорна хмара з-за лиману".

Святочну промову виголосила п-і Н. Холодна, змальовуючи ролю Шевченка в Кирило - Методіївському Братстві та у формуванні політичного світогляду тодішньої української верстви.

П-і Л. Сохан відспівала дві пісні М. Лисенка до слів Шевченка: „На що мені чорні брови" і „На городі коло броду".

Виступ оркестри місцевого осередку СУМА під орудою В. Губіцького, котра відіграла увертюру до опери „Дні слави" Гордія, закінчив програму свята. Треба сказати, що програма була виконана бездоганно, на високому мистецькому рівні, що свідчить про великий вклад праці організаторів Свята.

Багато втратили ті, що не прийшли на цю гарну програму.

В. Ч.

● **Вальтер Гальштайн,** один з головних творців Европейської Економічної Спільноти і президент її постійної діючої Комісії, заявив у промові до парляментарів шістьох членських держав тієї економічної організації в Штрасбурґу, що Европа має промовляти одним голосом, але не голосом тієї держави, яка хоче Европі накинути свою гегемонію. Цей вислів виразно стосувався Франції де Голля.

Відзначення 50-річчя УСС в Сиракюзах, Н. Й.

9-го травня в залі УНДому відбулося величаве ювілейне свято, — 50-ліття Українських Січових Стрільців.

Свято підготовив Ювілей-Комітет, створений за ініціятивою місцевого відд. ОбВУА. Комітет очолили д-р І. Заваликут, полк. Ю. Ківерчук і п-і М. Логаза.

Свято започатковано відспіванням стрілецького гимну, що його відспівав чоловічий хор „Сурма" під диригентурою З. М'ягкого. До апелю покликано всіх присутніх українських вояків із часів Визвольних Змагань 1917 - 1920 років. Між присутніми були три бувші УССтрільці: д-р І. Подюк, д-р Ф. Свістель та гість з Ню Йорку — ред. М. Островерха.

Під час апелю відбулося декорування хрестами заслуги і пропам'ятним, б. УССтрільця-поручника — д-р І. Подюка. Дедорував полк. Ю. Ківерчук в асисті д-р І. Заваликута.

Під час апелю молодь Пласту, ОДУМ і СУМА з прапорами перед учасниками Визвольних Змагань зложила урочисте приречення, що буде продовжувати незакінчену боротьбу за визволення українського народу. Дівчатка вручили ювілятам китиці квітів. Апель перевів пор. І. Рудич.

Святочну промову виголосив ред. М. Островерха. Він змалював численній публіці історію УСС. Доповідь „Українські жінки в рядах УСС" виголосила п-і Оксана Федорович. Вона нагадала присутнім, що українське жіноцтво брало активну участь у всіх українських військових формаціях, починаючи від УСС а кінчаючи на УПА. Вірш: „День Слави" віддеклямував п. Д. Лозинський. „Червона Калина" (в'язанка стрілецьких пісень) відспівав чоловічий хор „Сурма" під проводом маестра З. М'ягкого. Першу частину свята закінчено національним гимном.

В іншій залі того самого дому, за старанням відділу ОбВУА у співпраці з панями і пластунками відбувся чайний вечір в честь ювілятів.

Вечір започаткував молитвою сотрудник української католицької парохії о. Йосиф Шоловка, а закінчив також молитвою парох української православної церкви св. Луки о. Ф. Шпаченко.

Під час чайного вечора виголошено і відчитано численні привіти. Тостмайстром був п. М. Середович.

В. Майкович

Виставка праць Мистецької Школи Катерини Антонович у Вінніпеґу

22-23 травня в залі Українського Народного Дому у Вінніпеґу відбулася 11-та виставка праць мистецької школи, що її веде —пані Катерина Антонович, дружина покійного проф. Дмитра Антоновича, історика українського мистецтва. Виставку в приявності понад 50 гостей, відкрила пані С. Бубенюк в імені патронату згаданої школи, а закрила виставку п-і О. Войценко, голова патронату. На виставці, яку оглянуло понад 100 осіб, представлено праці 21 учня, що складаються з молоді 7 - 14 років. Завданням школи є давати перші підстави мистецької грамоти і деякі вище розвинені ступені, як ось студії української ікони. Виставка показувала процеси підставового малярського формування в рисунку і кольорі. Звичайно, на таких учнівських виставках не вичисляється її учасників, але варт відмітити, що школа виробляє в учнях замилування до мистецтва і спонукує їх до дальших і поважніших студій. Досі вже деякі з колишніх учнів тієї школи студіювали або студіюють в Школі Мистецтва при Манітобському університеті. До цих останніх належать Д. Зельська - Даревич, яка вже виставляла в Українському Інституті Америки в Ню Йорку, Христина Навроцька, Леся Качор, Марійка Онуфрійчук і ін. Нам доводилось бачити деякі з їх уже поважно заавансованих і талановитих праць.

Слід відмітити, що школа завдяки п-і Катерині Антонович має чисто українську атмосферу й оточення, такі важливі в початках мистецького Формування.

С. Гординський
Вінніпеґ, Канада

Українсько-американський партійний рух

Сент Полу, ще перед виборами Президента ЗДА в 1964 р. Крезидента ЗДА в 1964 році організувалася Рада українців американських громадян республіканського переконання, яка провела велику передвиборчу роботу. Коли був призначений директор т. зв. Національного Відділу Республіканської Партії в Міннесоті, ця Рада увійшла до нього, як складова частина, разом із іншими національностями, маючи тісний зв'язок із Стейтовим Комітетом Республіканської Партії. —

Директором Національного Відділу є п. Олександер Мельниченко мол. 23-го травня ц. р. управа старої Ради здала звіт на Загальних Зборах членів Республіканської Партії Міннесоти, із своєї діяльности. Збори високо оцінили роботу попередньої Управи і висловили їй подяку та уділили абсолюторію. Вибрано нову Управу в складі: проф. Т. Прокопів — голова, інж. Л. Рябокінь і інж. О. Гуща — заступники, О. Полець — секретар.

Нова Управа намітила плян роботи, в якому найголовнішим є: Розповідати правду про Україну, співпрацювати з іншими національностями та ознайомлювати американське громадянство шляхом популярних доповідей і лекцій про правдиве обличчя комунізму та як боротися з ним.

27-го травня вийшли „Новини Української Республіканської Ради" ч. І за 1965 рік, в якому подається склад нової Управи і роз'яснюється, — „чому ми є республіканцями".

В. С.

Пам'яті наймолодшого УСС-а

(В першу річницю смерти Володимира Гірняка)

— Тату, лиши мені хоч наймолодшого сина! — так говорила мати покійного Володимира Гірняка, до свойого мужа Осипа в пропам'ятні буревійні липневі дні 1914-го року. Одначе, батько таки послухав голосу наймолодшого сина Володимира, тоді учня 6-ої кляси рогатинської гімназії, в якій директором був Михайло Галущинський, та в липні того ж року завіз його до Тернополя. Тоді там організувався курінь УСС-ів. А було тоді Володимирові 16 літ. На заклик патріота дир. М. Галущинського та на поклик поневоленої України пішов радо й безнадуми юнак Володимир і сотні його друзів, що б „червону калину підоймити . . ., що б славну Україну розвеселити".

Володимир Гірняк

А була це велика і неповторна пора. Ще дитиною молодий Володимир і його шість братів, наслухались оповідань від своєї любої мами та патріота батька про славетні козацькі - бої перемоги над врагами. Не раз оповідала мати легенду про заворожених лицарів, які після скасування Січі помчали на вороних конях у гори Карпати й там ждуть на відповідну пору. І коли в липні 1914-го року залунав поклик війни з Москвою, то оті лицарі „збудилися" і ненароком наділи шапку мазепинку та пішли у кривавий бій, що б помститися за поразку під Полтавою. Потім прийшов 22-ий Січня, Перший Листопад, бої за Золотоверхий Київ і Львів . . . Не раз оповідав покійний Володимир, як у дні 1-го Листопада 1918 року його матуся посадила на подвір'ї в селі родинному Струсові деревце дуба на пам'ятку того великого дня. Це, сини мої, говорила мати, великий день і треба його увіковічнити.

У рядах УСС-ів бореться Володимир Гірняк аж до трагічного фіналу. У ранзі хорунжого пережив дні слави і невдач. У часі визвольних змагань здав матуру, а по невдачних наших визвольних змаганнях студіював на українському тайному університеті філософію. Потім закінчив математично-природничі студії на університеті у Львові. Водночас закінчив торговельні курси С. Кляйнера.

Покійний враз із своїм другом Луцем Лісевичем відбув з ляльковим театром турне по Америці і Канаді. Після повороту до Львова працював у фабриці мінеральних вод — „Здоров'я", і як спосібний хемік допомагав виробляти бомби для УВО разом із Степаном Федаком. Від 1935-го року працював у В-ві „Українська Преса" І. Тиктора, будучи адміністратором „Нашого Прапору".

І знов воєнні часи, перехід кордону до Кракова, а після втечі большевиків із Західньої України в 1941 знову повернувся до Львова і жив, як ми всі — надіями на краще майбутнє рідного краю. У 1942-му році одружився з д-р Галиною Носковською і разом у 1944 році переїхав до Австрії, а в 1949 до ЗДА. Слід ще відмітити, що в Австрії весь помагає своїй дружині в праці для нашої молоді в Пласті.

В ЗДА Покійний перейшов важкий шлях праці, починаючи фізичним робітником, а згодом одержав диплом професійного книговода на Ля Саль університеті в Шикаго. Від липня 1959 року працював в УККА як відповідальний книговод. 26-го червня ненадійна недуга серця перервала нитку життя ідейного громадянина, чесного та солідного робітника та людини незвичайних чеснот. Його мрією було діждатися ювілею УСС-ів, стрічі працівників концерну „Українська Преса", а надівсе, побачити це бодай раз Україну направду вільну!

о. Олександер Коренець, катехит семінарії в Тернополі, так писав з приводу смерти батька Володимира Гірняка в 1926-му році: „Вартість людського життя залежить від його змісту. Чесність і ідеальна доброта Покійного були джерелом і для мене. Він не вмів ненавидіти, а лише учив своїми примірами. Ніколи не шукав ні для себе, ні для свого дому користи. Скрізь вносив доброту, щиру прихильність, а надівсе чисту радість, ці скарби, що ними була багата його душа".

Оці слова о. Коренця повністю стосуються й покійного Володимира Гірняка, бо ці гарні риси характеру він одідичив від свого батька Осипа. Не діждався Володимир злету своїх побратимів — УУС-ів, але Головна Управа Об'єднання Бувших Вояків Українців у ЗДА відзначила Його Пропам'ятною Відзнакою 50-ліття УСС, як учасника збройної боротьби за державну незалежність України в рядах Леґіону Українських Січових Стрільців. Оцю пам'ятку одержала його дружина д-р Галина Носковська-Гірняк.

В. Качмар

Учасники організаційно-секретарських курсів УНС

У четвертом з черги центральному організаційно - секретарському курсі на Союзівці, що їх у понеділок 21-го червня відкрив гол. предсід. Йосип Лисогір та які відбуваються впродовж цього тижня під проводом гол. секретаря д-ра Ярослава Падоха, беруть участь такі відділові секретарі й організатори (в душках подане число Відділу):

Анна Забава (3),
Пилип Гарасимів (8),
д-р Роман Голіят (19),
Олександер Лісевич (27),
Петро Головачук (42),
Адам Цідин (55),
Роман Гарас (47),
Іван Петрунцьо (78),
А. Лукіянчук (81),
Теодора Волянюк (83),
Василь Витіш (83),
Степан Гавриш (83),
Богдан Волинець (108),
Анна Басараб (117),
Степан Меліш (123),
Іван Малець (130),
Анна Дубас (133),
Дмитро Дидик (170),
Петро Щерба (173),
інсп. Іван Василишин (194),
Леон Гардінк (206),
Павло Рева (207),
Омелян Твардовський (214),
Анна Твардовська (214),
Настя Нечибор (231),
Михайло Волошин (281),
Марія Боловська (282),
Мільдред Добрянська (282),
Петро Лобур (296),
Стефанія Букшована (312),
А. Костюк (345),
Григорій Тимчій (347),
І. Гнідь (348),
Йосиф Ярема (372),
д-р Тит Залуцький (423),
Софія Куца (440),
Єфім Омельченко (451),
Люба Ткаченко (451),
Василь Дідюк (490),
д-р Т. Ваньо.
Б. Зорич, дир. Канадійської Канцелярії,
В. Мушинський
Іван Шебець, Канада

● **У Парижі** відбулося цивільне вінчання колишнього пресового секретаря президента Кеннеді, П'єра Салінджера, з французькою журналісткою Ніколь Гелен Жільман. Він має 40 років, вона — 26. Вони познайомилися, коли панну Жільман вислали до Каліфорнії як кореспондентку під час тамошньої виборчої кампанії, коли Салінджер кандидував — і програв — на сенатора. Він є тепер віце-президентом компанії, яка є власником і адміністратором кількох кінотеатрів. Він був уже двічі одружений.

Найвища нагорода за перше видання українських марок

В днях 1-2 травня ц.р. на Філателістичній виставці Kinspex IV, N.Y. найвища нагорода (The Grand Award for Best Exhibit in Show) припала панові Павлові Волянському за перше видання українських почтових марок — First Issue Ukraine 1918-1920.

Павло Волянський з Парма Гайст, Огайо, відомий американсько-український філятеліст, належить до поважних філятелістичних організацій як СУФ, (Сюз Українських Філятелістів в Ню Йорку),, УФФ (Український Філятелістичний Фербанд у Німечині) і член Українського Філателістичного Гуртка в Клівленді, Огайо.

Українською філятелією цікавиться вже довгі роки, також не жаліє своєї праці і гроша для поширення так занедбаної ділянки між чужинцями, і тому, де тільки є нагода, бере участь у філятелістичних виставах, що приносить користь українській справі.

У вище згаданій виставі у Кінгстон, Ню Йорк, були показані перші видання українських поштових марок з 1918-1920 років, видання серії шагів і 20 гривень.

Марки були артистично уложені на 12 альбомних сторінках, в склад яких входили марки: не уживані, уживані, як також на рідкісних ковертах перебивані українськими поштовими урядами, а також дуже рідкісні грошові переказі, із 20 гривень марками, перебивані поштовим урядом. Заце П. Волянський одержав срібну Чашу, і Стяжку за найкращі експонати на виставці.

Ці самі марки були показані 3-4 квітня у Дейтоні, Огайо на виставці Daypex 65, на якій П. Полянський здобув другу нагороду в категорії чужоземних марок.

Нашому філятелістові належаться щирі ґратуляції і побажання кращих успіхів у майбутніх виставках.

Михайло Світлик

Член 102 Відділу УНСоюзу ім. св. Василія Великого в Парма, Огайо.

Мистецькі одиниці ОДУМ-у на відкритті оселі на Равнд Лейку

13-го червня офіційно відкрито відпочинково - виховний, 15-ий з черги, сезон на оселі кооперативи „Самодопомога" на Равнд Лейку, недалеко від Шикаґо. Після вступного слова голови оселі П. Вигінного та піднесення на маштах українського та американського прапорів відбулася одногодинна мистецька програма на свіжому повітрі, поблизу озера.

Люба Литус, член ОДУМ'у, була конферансом виступів. Струнний ансамбль ОДУМ'у: Анатолій Луппо (керівник), Ярослав Маркевич, Микола Осовський, Микола Скиба, Володимир Косогор, Олексій Пошиваник та Віктор Ботвин розпочали програму маршем. Пізніше в програмі ще виступили із в'язанкою українських народних мелодій та українською шумкою.

Шістка дівчат ОДУМ'у: Віра і Оля Горб, Віра Тарасенко, Марія Коновал, Катя Бондаренко і Ліда Романенко виконали три народні пісні, а група бадуристів філії ОДУМ'у в Шикаґо: Іван та Петро Івашенко, Іван Сербу, Олег Масловський та Олексій Пошиваник (керівник групи) програли „Ой гіля, гіля" та „Пливе човен".

Між виступами одумівських мистецьких одиниць були танці „Гопак", „Козачок соло", „Козачок трійка" та „Козачок" у виконанні танцювальної групи „Калина" при парафії св. Михайла в Милвоκі, Висконсин. Керівником танцювальної групи є Олександер Полянський, а хореографом Володимир Кузьминський.

О. К.

В Йонкерсі відбулося вінчання Оксани й Романа Породків

Йонкерс. — Тут, 12-го червня в українській католицькій церкві відбулося вінчання Оксани Осадца й Романа Породка, сина бл. п. Діонізія Породка та п-і Орести Породко-Перейми з Бофало, Н. Й. Звінчали їх о. декан Василь Клос в асисті о. Івана Пайкуша та о. Любомира Мудрого, довголітнього приятеля обох родин. Хор та сольоспів дружини д-ра Олега Сохана, п-і Люби — „Аве Марія" в українському перекладі створювали духовий підйом під час церковного весільного обряду.

Дружками були: Надія Дорощак, Наталія і Христина Хитра, та Марія Перейма, сестра молодого, а дружбами були: Дітер Спербер, Юрій Голіят, Юрій Кіналь та Степан Осадца, брат молодої.

Після вінчання відбулося прийняття в рест. Шрефтс в Скардейлі, Н. Й., з участю чисельної родини, яка прибула з усіх кінців ЗДА, та багатьох гостей. Прийняття започаткував молитвою і побажаннями о. Любомир Мудрий. Ним з притаманним йому гумором проводив староста д-р Василь Кіналь з Йонкерсу. Привітання виголосили: д-р Роман Миколаєвич з М. І. Т. в Бостоні, інсп. Іван Василишин з Ню Йорку, о. Іван Пайкуш з Пасейку, Н. Дж., п-і Стефа Мороз вітала молодят від Пласту. д-р Роман Голіят склав побажання від 19-го Відділу УНСоюзу, одночасно пригадав про еміграційну епопею родичів Оксани та його довголітнє приятельство з ними, а зворушений дідуньо молодого — директор Іван Савчук дякував присутнім за вшанування його внука.

Як речник родини Осадців, інж. Аполінарій Осадца повертаючи думками в Рідний Край, пригадав молодій про трагічну долю її дідуня о. Аполінарія Осадци, якого большевики в 1941-му році вивезли з рештою родини в Казахстан, де всі на засланню померли. Зворушений до сліз Аполінарій розповів молодим про родину Осадців, яких нараховується на терені ЗДА — 183 особи, закликаючи молодят плекати щиру любов до свого народу. За любов України большевики зліквідували багатьох членів їх великої родини. Бесідник підчеркнув, що він, як і його кузен, Юліян, батько молодої, не вивезли з України матеріяльних багатств, але найцінніший скарб, який їм вдалося вивезти — „це наші діти!" Він передав привіт від свого батька Корнеля, патріярха родини Осадців, який з причини недуги не міг прибути на це родинне торжество.

Молодят і їх родичів вітало ряд гостей, між якими було багато відомих наших провідних діячів. Наспіло багато провітань — побажань поштою. Отець проф. Михайло Кравчук з Бофало в привітанні, яке відчитав його зять Всеволод Будний з Ірвінгтону, Н. Дж., побажав молодятам словами XIX псальма:

„Хай Господь в день печалі вам послух дає, та й Боже іменння хай Вас заступає; нехай Він вам дає, чого ваше серце бажає, і хай сповнить усі благородні задуми ваші".

Досконала музика пригравала для розбавлених весільних гостей до пізньої ночі.

Оксана залишила Рідний Край немовлятком. Любов до всього рідного одідичила вона від своїх родичів, Юліяна і Стефи Осадци. Оксана та її муж Роман були активними в Організації Української молоді „Пласт", де вони й пізналися. Оксана закінчила „Фешен Інститут" в Ню Йорку й працює по своїй професії, а її муж Роман студіює дентистику. Обидвоє молодята є членами УНСоюзу.

РСГ

НИКОЛА ЛОЗОВЧУК

(Посмертна згадка)

І знову нестало в живих одного з тих, який перший подав руку приятелям і односельчанам, що опинились по світовій заверусі в Німеччині.

Никола Лозовчук — народився 15-го грудня 1896-го року в селі Баня Березів, повіт Коломия. До Канади приїхав молодим юнаком в 1922 році, а в 1923-му переїхав до Дітройту, де став членом Українського Народного Союзу, 94-го Відділу ім. Маркіяна Шашкевича. Покійний мав добру вдачу і ніколи не жалів часу ані гроша на те, щоб підтримати на дусі своїм листуванням американців українського походження, які боролися з крісом у другій світовій війні. По закінченню другої світової війни покійний включився в члени Березівського Допомогового Комітету, де його праця дала підтримку землякам, які опинились в Німеччині. Невпинно працював в цьому Комітеті, щоб допомогти потребуючим. Березуни купили свою власну домівку, а Покійний перший дав $500 на її закуп.

Покійний був добрим католиком та взірцевим батьком своїх дітей. Не диво, що покійний Микола Лозовчук був люблений всіма, хто тільки його знав. Всі шанували його за шляхетність і за уважливість до других. Здавалось, що Покійний ще довго буде втішатися своїм життям, але страшна недуга непомітно підточувала його організм, і в неділю 16-го травня нестало в живих нашого приятеля. Він залишив в смутку дружину Юлію, дві замужні дочки та 6 онуків, рідного брата в Канаді та двох первих братів, один в Канаді, один в Дітройті.

Похорон відбувся 19 травня в Дітройті при участі великого числа знайомих, приятелів, родичів та березунів з Дітройту а навіть з Монтреалю, Торонта та Судбур.

Покійному Николі на останнє прощання від Березунів: Дорогий Друже, спи, та про долю-волю українського нароту сни! Нехай американська земля буде Тобі пером!

Дрогомирецький Микола

Відділ Союзу Українок в Сан Франсіско відзначив День Матері

23-ий травня був святочним днем для українських матерей в Сан Франсіско. Цього дня українські діти і молодь віддавали пошану своїм матер'ям, а рівночасно з тим відсвятковували пам'ять матерей Українських Героїв, що віддали життя за свій нарід.

Урочистою Панахидою, яку відправив о. д-р Андрій Микита, започатковано урочистість. Численні присутні перейшли до церковної залі, де після обіду, приготованого панями із Союзу Українок, відбулася святочна частина. Голова Відділу СУА п-і Ольга Чато привітала присутніх і передала слово п-і Ярославі Оренчук, яка виголосила святочну доповідь. Спеціяльно підчеркнула ролю Матері Страдальниці, яка віддала багатьох синів на жертівнику Батьківщини.

В артистичній частині виголосили відповідні до хвилі деклямації Івась Кісь, Марта Косович, Богдан Шабатура, Степан Ткачик, Ґері Шраср. Степан Ткачик також відтанцював український народний танок, а Івась Кісь відіграв на акордеоні кілька гарних мелодій.

На закінчення артистичної частини заімпровізований діточий хор під руководством п-і О. Чато відспівав пісню в честь матерей. Всі присутні на залі матері одержали від дітей гарні китиці червоних рож.

Т. К.

Нова тактика у відбиванці

У міжнародних правилах відбиванки введено з 1-им січня 1965-го року декілька змін, які принесли з собою зміну тактики самої гри. Основна зміна правил, яка має рішальний вплив на пожвавлення відбиванкових змагань — це дозвіл оборонній стороні при бльоках переходити руками лінію сітки горою. Згідно з цим бльокуючий змагун є звільнений від побоювань, що він перенесе руки через сітку, і він може зосередити більше уваги на самий м'яч.

Атакуюча сторона при цій полегші для бльокуючих має значно трудніше завдання закінчити акцію сильною стинкою, яка була б найбільше ефектовною, коли б впала зараз за сіткою. Через лібералізацію дій бльокуючих показуються тепер кращими подачі до стинки дещо далі від сітки. Сильно вдарений не над самою сіткою, але з певної віддалі м'яч, став значно легшим для другої сторони не лише відбити, але й навіть пробувати відразу подати його так, щоб другий удар на цій стороні закінчити стинкою.

Тепер також дозволене і в міжнародних правилах (раніше було тільки в американських) приймати м'яч вдруге після того, як цей змагун брав участь у бльокуванні. Цим самим, коли м'яч після бльоку падає на стороні бльокуючого, він може вдарити вдруге цей м'яч. Така зміна звільняє змагунів другої лінії від криття - забезпечування бльокуючих співзмагунів.

В загальному треба відмітити, що введені зміни дають нагоді на значне оживлення гри навіть високозаавансованих і вирівняних суперників. Досі частіше мали вони змогу викінчувати кожну акцію сильними стинками, на що противна сторона не мала достаточних середників оборони. Вкінці треба признати, що американські правила були в даних випадках більше поступові, бо в них деякі з цих новостей були вже раніше впроваджені в життя.

ТАРЗАН, ч. 5 455. Боротьба з павіяном.

A HUGE BABOON MET THE APE-MAN'S BATTLE CHALLENGE WITH A DEFIANT AND ANGRY ROAR--

THE BEAST LEAPED IN THE AIR AND CLUTCHED TARZAN WITH ITS FOUR PRIMITIVE HANDS. VICIOUS FANGS THEN SOUGHT HIS THROAT!

Величезний павіян зустрів бойовий визов мавполюда задирливим і злющим риком . . .

Бестія підскочила в повітря та обняла Тарзана своїми чотирма примітивними лапами. Злющі ікли шукали за його горлом.